

Izdača: Gorenjski tisk / Ureja:
Uredniški odbor / Odgovorni
urednik: Slavko Beznik
Telef. uredništva 475 — uprave 475
Tekoči račun pri Komunalni banici
Kranj št. 61-KB-1-2-135 / Izhaja v
ponedeljek in petek / Naročina:
letna 600, pollet. 300, mesečna 50 din.

Najpomembnejši problem našega gospodarstva

Za večjo delovno storilnost

Dvig življenske ravni je predvsem v povečanju delovne storilnosti

Sekretariat okrajnega odbora SZDL je skupno s predsedstvom Okrajnega sindikalnega sveta že na nekaj skupnih sejah razpravljal o problemih nagrajevanja v gospodarstvu, o produktivnosti dela in o rezultatih izvrševanja okrajnega družbenega plana. Iz analize, ki je bila dana v razpravo, je razvidno, da precej gospodarskih organizacij ni izpolnilo družbenega plana, hkrati pa celo povečalo število zaposlenih delavcev. Pri tem je sicer treba upoštevati nekatere industrijske panoge s sezonskim značajem dela, vendar v celoti vzeto lahko opazimo premajhno prizadevanje gospodarskih organizacij do izpolnitve družbenih obveznosti. Vrednost dela na zaposleneg v industriji v povprečju pada, kar nas lahko samo zaskrbljuje. Zato je sekretariat SZDL skupno z odborniki OSS in Svetom za delo in delovne odnose OLO, zelo odgovorno razpravljal o vseh teh vprašanjih in zavzel tudi določena stališča.

Razprava je pokazala, da bo treba politični aktiv kot gospodarski kader v prihodnje pri ocenjevanju politične spoznati, da je v tem naša osrednja politično-gospodarska naloga. Obrajanati ga izključno s takega stališča, da je produktivnost dela odločilna za zmago našega družbenega sistema. In če bomo gledali ta problem v tej luči, potem bo moral tako

Naklo četrtič praznuje

V soboto 28. in 29. julija so prebivalci Naklega že četrtič praznovali svoj krajinski praznik. Glavna svečanost je bila pred spomenikom padlih talcev na bistriškem klancu v soboto popoldne. Komemoracije se je udeležilo veliko okoličanov. V nedeljo dopoldne je strelska družina iz Naklega priredila tekmovalje v Strahinju. Zaključno slovesnosti pa so bile v Domu kulture v Naklem.

Občina Kranj praznuje

Slavnostna seja in akademija

Kranj, 2. avgusta.

Na predvečer občinskega praznika 1. avgusta — je bila v veliki dvorani Sindikalnega doma slavnostna akademija, ki jo je priredilo DPD »Svoboda« — center. Pred polno zasedeno dvorano je imel slavnostni govor pre-

Praznik domžalske občine

7. avgusta 1941. leta je četa kamniškega bataljona v borbi na Brezovici nad Dobom pri Domžalah doživel svoj ognjeni krst. Tega dne je nad 300 do zob oboroženih Nemcev obokljilo in napadlo taborišče 25 partizanov kamniškega bataljona. Napad se je zaradi pomoči vaščanov popolnoma izjavil. Nemci so z bojišča odnesli le mrljice in ranjence, med tem ko partizani niso imeli izgub.

V spomin na to prvo zmagovalno borbbo bodo prebivalci domžalske občine letos že drugič praznovali svoj občinski praznik. Prireditve bodo trajale 4 dni.

Prvi dan bo na glavnem trgu v Domžalah zbor partizanskih patrol, ki bodo položile vence pred spomenik padlim borcem v žrtev fašističnega nasilja. Potem bodo patrole krenile na pot, da obiščajo znane partizanske kraje v občini. Zvečer se bodo v tekmovalju pomerili kegljači iz Domžal in papirnice s Količevega. Naslednji dan, v nedeljo 5. avgusta, bo zveza borcov odkrila spominsko ploščo padlim borcem v znani partizanski vasici Zlato polje nad Lukovico, ki so jo Nemci leta 1942. do tal požgali in porušili. Razen tega bodo ta dan še razne športne prireditve, ki se bodo nadaljevale naslednji dan. Med športnimi prireditvami bo 6. avgusta zanimiv štafetni tek okrog Domžal za prehodni pokal občinskega sindikalnega sveta. Naslednji dan bo v kino dvorani slavnostna seja občinskega ljudskega odbora, nato pa prve letosne plavalne tekme v novem plavalnem bazenu v Domžalah. V počastitev občinskega praznika bo ta dan tudi slavnostna predstava slovenskega filma »Trenutki odločitve«.

sednik Občinskega komiteja ZKS Kranj Martin Košir, Zveza borcev Kranja pa je ob tej priliki razvila svoj borbeni prapor.

Včeraj dopoldan pa je bila v sejni dvorani Občinskega ljudskega odbora Kranj slavnostna seja. Občinskega ljudskega odbora. Slavnostnega zasedanja so se udeležili številni gostje, med njimi tudi zvezni ljudski poslanec Boris Zihel, zvezni ljudski poslanec in sekretar sekretariata za delo Zveznega izvršnega sveta Franc Popit, predsednik Zbora proizvajalcev Ljudske skupščine LRS Mavricij Borc in republiški poslanec Tone Fajfar. V slavnostnem govoru je predsednik ObčLO Kranj Vinko Hafner nanašal najpomembnejše dogodke v razvoju mesta Kranja in današnje občine, podutaril pa je tudi, da občani Kranja to pot ne praznujejo samo svoj občinski praznik, temveč da to pot obhajajo tudi skromno obletnico ustavnitve nove občine in pomemben dogodek, katerega letos obhajamo 20-letnico, to je velike tekstilne stavke.

Zlasti zadnjem pa je dal po slavnostnem kosišlu, ki je bilo v »Evropi« velik poudarek zvezni poslanec Boris Zihel in še posebno poudaril pomen velike tekstilne stavke 1936. leta za nadaljnji razvoj delavskega gibanja ne samo v Kranju, temveč po vsej Gorenjski in tudi izven nje.

B. F.

NAPACNA MNENJA

Prevladuje mnenje, posebno med nekaterimi srednje strokovnimi kadri, da se da večja produktivnost doseči bodisi samo z novimi investicijami ali s pretiranim zaostrevanjem norm. Gospodarska organizacija, predvsem pa organi delavskega samoupravljanja bi morali ta vprašanja temeljitejje proučevati. V tem pogledu smo namreč v marsičem nazadovali. Lahko bi se mnogo bolj posluževali razpoložljivih povoju in tudi predvojnih norm, upoštevaje nastale spremembe. Marsičke pa se še tudi premalo zavedamo.

da je življenska raven odvisna predvsem od proizvodnje. Plača mora biti v vsakem primeru stimulativna. Če podjetja delijo plače po socialnih merilih in ne po delovnem učinku, tedaj glede dviga proizvodnje še ne bomo tako hitro dosegli vidnejših uspehov. Napake, ki smo jih v tem oziru delali, prav gotovo škodujejo našemu gospodarstvu in jih moramo čimprej odstraniti.

PRIPOROČILA GOSPODARSKIM ORGANIZACIJAM

Da bi gospodarske organizacije kar najbolj razumele te naloge, je Svet za delo in delovne odnose pri OLO te probleme temeljito proučil in dostavil vsem gospodarskim organizacijam priporočila, na podlagi katerih je treba mobilizirati ves politični aktiv za njihovo izvedbo. V podjetjih bi bilo treba postaviti oddelke za organizacijo dela in tehnično-ekonomsko analizo.

Najti je treba ljudi, ki bi delali na analitični ocenitvi delovnih mest, razmerja med delom na posameznih delovnih mestih, na proučevanju časovnih in tehničnih norm za izdelavo določenih proizvodov. Prav bi bilo zbrati gradivo o delovni storilnosti v posameznih podjetjih, kakor tudi pregled nad storilnostjo na določenem stroju, v obratu in celotnem podjetju.

Se prav posebno pa je treba proučiti organizacijo proizvodnje, nabavo surovin, shranjevanje izdelkov, ravnanje s stroji, gospodarjenje z pogonskimi sredstvi itd. Pri reševanju vseh teh vprašanj je treba storiti res vse, da bi se ta akcija povsod čimprej začela.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Del razstavišča VI. gorenjskega razstavišča v Kranju

Letošnji VI. Gorenjski sejem

Leto dne je zopet naokoli.

Letošnji avgustovski dnevi nam ponovno prinašajo, že šestič za površje, pomembne gospodarske prireditve na Gorenjskem — Gorenjski sejem. Ta vsakoletni prikaz dosežkov in uspehov celotnega gospodarstva na Gorenjskem je postal že tradicionalen. Pritejanje Gorenjskega sejma iz leta v leto privabja nove in nove razstavljalcev, ki žele prikazati svoje delovne uspehe in se tudi temu primerljivo uveljaviti na tržišču.

VI. Gorenjski sejem sovpada z objektom stabilizacije našega gospodarskega sistema in tržišča. Iz tega izhajača čedalja večja ponudba potrošniškega blaga s strani podjetij, daje sejmu vsekakor večji pomen in poudarek. Bolj kot vsako leto doslej, si bo prizadovana podala na letošnjem sejmu roko s trgovino, vmesno stopnico med proizvodnjo in potrošnikom.

Letošnji Gorenjski sejem bo prav gotovo v večji meri kot kdajkoli dolej odraz vsakoletnega gospodarskega napredka industrije, obrti in drugih dejavnosti na Gorenjskem — na področju, ki sodi prav gotovo med najbolj razvite v vsej državi.

Se eno značilnost ima letošnji Gorenjski sejem. Na njem se bo namreč zbralo največje število obrtnikov kot na katerikoli drugi gospodarski prireditvi v Sloveniji. Zato ima sejem razen komercialne značilnosti tudi način vzpodobljati naše obrtništvo k še

večjim delovnim uspehom in skrb za proizvodnje čimveč blaga, ki koristi najširšim slojem potrošnikov.

Veliko zanimanje razstavljalcev za Gorenjski sejem je razvidno tudi iz njihove letošnje udeležbe.

Na letošnjem Gorenjskem sejmu sodeluje skupno 188 razstavljalcev vseh gospodarskih panog. Od teh je največ obrtnih podjetij in zasebnih obrtnikov (139), po številu sledi industrijska podjetja (4) in slednjih veljavgovina (9).

Najmočnejše je zastopana letos usnjarska industrija in preizvodnja gume (47 razstavljalcev), nato kovinska in elektroindustrija (41), sledi lesna in lesno - predelovalna stroka (40), tekstilna (26), prehrabrena (14), gradbena (9), kemična (6) ter ostale stroke 5.

Ne le naš gospodarski položaj, ki kaže vse značilnosti ustaljenosti in univerjenosti, marveč tudi vnema razstavljalcev, ki jo letos kažejo, da bi pokazali čim več izdelkov kar najboljši kakovosti za široko potrošnjo, nam da statuti, da bomo lahko videli na letošnjem Gorenjskem sejmu tudi marsikakšne novosti, ki bo pomenila osvežitev za potrošnike.

Končno sodbe o uspelosti te vsekarov pomembne gospodarske prireditve na Gorenjskem, pa bo moč podati še danes in naslednje dni, ko bodo vrata razstavišča letošnjega Gorenjskega sejma v Kranju odprta.

I. AUSEC

Občani Tržiča praznujejo

Svoj največji praznik bodo dostojno proslavili

4. avgusta praznujejo v Tržiču svoj občinski praznik. Spominjali se bodo dne, ko so med prvimi zgrabili za orožje v borbi proti okupatorju.

Občinski ljudski odbor je vsa pojavna leta posvečal največjo skrb na predku in uspehi njegovega dela so povsod vidni. Dejavnost so v letosnem letu še povečali zavedajoč se predvsem, da je Tržičanom treba zgraditi čim več stanovanj. V počastitev praznika so prišli z gradnjo velike stanovanjske in trgovske hiše na Raynah. Tlakovali so tudi novo Cankarjevo cesto in v teku so dela tlakovanja Kolodvorske ceste. Tudi za olepljanje

kraja se do sedaj ni mnogo storilo. Ustanovitev mestne vrnarije pa je že pokazala svoje uspehe. Občina je preuredila v park nekaj zapuščenih predelov v mestu in ta čas dovršujejo nasade med novimi stanovanjskimi objekti ob Cankarjevi cesti.

Do dneva občinskega praznika bodo prisklopili bistriško električno napajavo na novi elektrotransformator. S tem bo Bistrica dobila močan električni tok. Tudi cestna razsvetljjava v Bistrici, ki je obnovljena, je priključena na novi električni transformator. Občina je v ta namen žrtvovala znatne sredstva. V uporabi je tudi že novi občinski transformator v Lešah in občina bo skrbela, da se bodo elektrificirala še vsa ostala naselja, ki doslej niso imela električne, oziroma imajo neprimeren tok. V Seničnem so leseni transformator nadomestili z zidanim.

Občina stremi za tem, da se na vsem področju občine vzpostavi enoten električni tok, kajti dosedanjih transformatorjev napetosti so onemogočili smotorno uporabljanje električne. V najkrajšem času bodo tudi zamenjali star transformator z novim. Poleg tega bo postavljen še novi avto-transformator za regulacijo električnega toka.

V soboto 4. avgusta ob 19. uri bo slavnostna seja občinskega ljudskega odbora, pol ure kasneje pa bo na pokopališču in Pod Storžičem žalna ko-

memoracija na grobovih padlih žrtv za svobodo. Sledil bo promenadni koncert na Trgu, parada društev, bengalski ogenj, veseli večer in ljudo razenje. Praznovanje občinskega praznika bo trajalo do nedelje 12. avgusta.

Program praznovanja je zelo pester in bo vključeval tudi velike mednarodne avto-moto dirke na Ljubljbu, nogometne tekme, šahovski brzo turnir, namizno teniški turnir, razstava gorenjskih slikarjev, nočno strelenje na strelščik, veliko gasilsko vajo, tekmovanje s skiroji za pionirje, plezanje na Dolžanovo skalo na Cankarjevi cesti, formiranje odreda predvojske vzgoje, odbojkarski turnir, nastop TVD »Partizan« in predvajanje dokumentarnih filmov za otroke in ostale.

Obiskovalci bodo gotovo v zadregi, katere prireditve naj se udeležijo.

J. V.

Slovenski izseljenci na Jesenicah

LEP SPREJEM

V pondeljek je prispeva na obisk na državo skupina 118 slovenskih rojakov iz Francije. Na Jesenicah so jih sprejeli predstavniki ljudske oblasti in zastopniki ljudske organizacije. Po prisrečnem razgovoru so se izseljenici odpeljali proti Ljubljani.

U.

TRŽIČ

Za večjo delovno storilnost

(Nadaljevanje s 1. strani)

O vsem tem je že bilo govor na posvetu z direktorji in predsedniki DS nekaterih večjih podjetij. Opaziti je, da tudi podjetja to želijo, vendar so težave predvsem v tem, da je težko dobiti kader, ki bi ustrezal zahtevljenim nalogam.

Tem vprašanjem bo moral tudi okrajni Zbor proizvajalcev, kot družbeni organ, posvetiti vso pozornost in se z njimi temeljito spoznati. Zato je Svet sklenil pripraviti posebno poročilo za Zbor proizvajalcev, ki bo zajelo izpolnitve polletnega družbenega plana in vso problematiko v zvezi s tem. Dobro bi bilo, da bi imel Zbor proizvajalcev posebno komisijo za proučevanje delovne storilnosti, hkrati pa naj bi proučeval probleme racionalizatorstva, ki so po mnenju nekaterih ovira in eden izmed razlogov, da iniciative za povečanje delovne storilnosti v naših podjetjih skoraj ni zaslediti.

Tudi komisija za družbeno upravljanje pri okraju odboru SZDL bo te probleme proučila in jih z delavskimi svetji začela reševati.

Ob koncu razprave so bili sprejeti začetki, na podlagi katerih bodo sklicani posveti z občinskim vodstvom OLO, SZDL in vse ostale družbene organizacije pa naj ukrenejeno vse potrebno, da bi se izkoristile vse materialne možnosti za povečanje delovne storilnosti, da bi se tako zagotovilo pravočasno izpolnjevanje družbenega plana v prihodnjih mesecih.

Okrajski odbor Socialistične zveze pa je sklenil sklicati jeseni plenum, ki bo obravnaval izključno probleme delovne storilnosti in organizacije proizvodnje.

PEPCA JEŽ

TE DNI PO SVETU

V Londonu že od nedelje zasedajo francoski in britanski zunanj minister ter namestnik državnega podčastnika v zunanjem ministrstvu ZDA. Posvetujejo se o ukrepih, ki bi jih zahodne države morale podvzeti v zvezi s sklepom egiptovske vlade o nacionalizaciji Sueške družbe. Vse kaže, da v svojih glediščih močno pretiravajo in ves dogodek po nepotrebni napahujejo ter s tem branijo pravzaprav samo interes razlaščenih delničarjev, hkrati pa podpihujeta najbolj agresivne sile v svetu — ki jih je žal, kljub pozitivni smeri mednarodnega razvoja, še dovolj v svetu. To se najbolje vidi iz pisanja nekaterih prepričnih zahodnih časopisov, ki zahtevajo zaradi popolnoma legalnega akta, ki ga je podvzel Egipt kot suverena država, križarsko vojno in oboroženo intervencijo.

V času, ko si trije diplomati belijo glave, kako zagotoviti svobodo plovbe skozi Sueški prekop, so egiptovski voditelji že zdavnaj javno proklamirali, da je svobodna plovba po prekopu zagotovljena, da Egipt ne namerava zviševati prevoznih takš, skratka, da se ne predvideva nikakršnih sprememb, razen sprememb v lastništvu. Ta sprememb pa je z ozirom na stanje egiptovskega gospodarstva razumljiva: namesto, da bo sto milijonov dolarjev letnega dohodka polnilo žepe privavnih delničarjev v Parizu in v Londonu, bodo ti milijoni prispevali k hitrejšemu razvoju egiptovskega gospodarstva. To pa je tisto, česar se bojijo določeni krogi na zahodu. Bojijo se, da sueški primer ne bi bil povod za slična dejanja v drugih arabskih državah in v vseh tistih državah, ki so po drugi svetovni vojni stopile na pot izgradnje svoje lastne nacionalnosti in suverenosti.

V sredo je prispel v London tudi J. F. Dulles — zunanj minister ZDA — in se pridružil v razgovorih svojima kolegom iz Velike Britanije in Francije. Po sporočilu Bele hiše je prispel Dulles v London na željo predsednikov francoske in britanske vlade. Njegov obisk je izraz anglo-francoskih teženj, da se za vsako ceno doseže enotnost zahoda. Doslej so namreč določena trenja med gledišči ZDA ter Velike Britanije in Francije na druge strani. ZDA namreč niso preveč navdušene za tezo o internacionalizaciji Sueškega prekopa, ker bi utegnili biti to vzrok za predlog o podobni ureditvi Panamskega prekopa.

Treznata presoja položaja vsekakor nudi možnosti za mirno ureditev tega spora na podlagi egiptovske odločitve.

Uspehi tovarne „Plamen“

Z zadnjega zasedanja delavskega sveta

V tovarni »Plamen« v Kropi je bilo 28. julija zasedanje DS. Na sestanku so pregledali delo in sklepe UO in sklenili, da bodo za 20 obletnico stavke tekstilnih delavcev v Kranju prispevali 100.000 din. Za camping Plamen—Elan in Jadranu, kjer delavci s svojimi družinami preživljajo dopust, bodo prispevali iz presežka sklada plač 806.000 din. Izvili so tudi tričlansko disciplinsko sodišče. Nadalje so razpravljali o poizkusni okvari matične stiskalnice. Kdo in zakaj je hotel stroj pokvariti, še ni ugotovljeno. DS je dejanje stroga obsodil in sklenil, da bodo

o tem razpravljali tudi na množičnem sindikalnem sestanku.

Zaradi pomanjkanja delavcev-ključnici, otežkočenega zunanjega transporta itd., je bilo opravljenih v drugem tromesečju 3286 nadur. DS je bil mnenja, da je nadurnega dela preveč in da ga je treba omejiti na minimum.

Pregled poslovanja v prvem polletju je pokazal, da so v prvem tromesečju zaradi omejitve električne energije, samo v februarju izgubili v proizvodnji 31,870.000 din. Vseeno pa so družbeno zadolžitev za prvo polletje, ki znaša 1,694.000 kg do-

segli za 96,2%, vrednosti — bruto dohodek 472,260.000 din pa za 98,4%.

V primerjavi s prvim polletjem preteklega leta so v letošnjem letu dosegli kljub težavam boljši uspeh, ako vzamemo za osnovo doseženi dobiček. Od bruto dohodka 599,800.703 din v preteklem letu so dosegli kljub nižjemu brutu produktu na 464,685.894 din 121,746.585 din ali 26,19% več dobička kar pomeni, da je letošnji rezultat za 11,2% boljši od rezultata v istem obdobju preteklega leta. Pripomniti je treba, da med tem ni bilo nikakršnih bistvenih sprememb v cenah, ki bi na to vplivale, v kolikor pa so bile, so združene s podražitvijo materiala.

Kljub temu je DS kritično ocenil nekatere pomanjkljivosti pri organizaciji dela in ugotovil, da bi kljub težavam lahko zboljšali organizacijo dela na posameznih delovnih mestih.

Ciril Rozman

Švicarska sindikalna organizacija na Gorenjskem

V pondeljek je obiskala Gorenjsko švicarska sindikalna organizacija, ki jo vodi podpredsednik švicarskih sindikatov in socialistični narodni poslanec gospod Maks Arnold. Po ogledu tovarne »Iskra« v Kranju jih je sprejel predsednik ObLO Kranjov. Vinko Hafner, popoldne pa so obiskali Kropo, kjer so si ogledali tovarno »Plamen« in druge zanimivosti. Po prisrčnem razgovoru so se poslovili in odšli v Radovljico, naslednjega dne pa v Zagreb.

R. C.

Brigadirji MDB so se vrnili

BRIGADA »MATIJE VERDNIKA« DVAKRAT UDARNA, »RATITOVEC« UDARNA IN DVAKRAT POHVALJENA

V torek sta se vrnili z dela mladinska delovna brigada »Matija Verdnik« z Jesenic, ki je gradila cesto Lipnica—Jelovica, in brigada »Ratitovec«, ki je sodelovala pri gradnji ceste Tupaliče—Možnjanca. V brigadi »Matije Verdnika« je sodelovalo 60 mladincov in mladink, ki so s svojim delom izpolnili pričakovanja. Brigada je bila dvakrat proglašena za udarno, 10 mladincev pa je prejelo priznanje udarnika, 6 je bilo pohvaljenih. Na delovišču pod Jelovico je te dni prišla brigada »Borisa Kidriča« iz Kranja, katero sestavljajo mladinci in mladinke kranjske gimnazije, trgovske in

puškarske šole.

Brigadirji iz Selške doline so izvrševali svoje dnevne naloge povprečno s 135% in bili zato dvakrat pohvaljeni, brigada pa je bila proglašena tudi za udarna. Te dni jo je zamenjala brigada »Borisa Ziherala«, katero sestavljajo gimnaziji in vajenci iz Škofje Loke.

Brigadi »Miha Marinka« in »Franceta Prešerna«, prva na Gorjušah in druga na otoku Stenjak, pa sta bili v soboto proglašeni za udarni.

k-e

II. gasilski festival v Mariboru

Tudi gorenjski gasilci se ga bodo udeležili

V Mariboru bo od 4. do 5. avgusta II. Gasilski festival, ki se ga bodo udeležili tudi gorenjski gasilci. Vsa gasilska društva bodo poslala tja svoje zastopnike, tako se bo samo iz Gorenjskega festivala udeležilo okoli 1500 gasilcev, med njimi tudi pionirji. Gorenjski gasilci bodo sodelovali na vseh festivalskih prireditvah: pri nastopih s saniteto, pri reševanju v rudniku in na paradi.

Vsa gasilska društva so se na festival dobro pripravljala. Imeli so tudi okrajno tekmovanje v Radovljici, kjer je prvo mesto zasedla radovljiska gasilska družina s 431,9 točkami, med posamezniki pa je bil najboljši Alojz Mikič iz Predilnice Tržič.

Delavska mladina na oddihu v Ribnem

V pondeljek so v mladinskem taboru v Ribnem pri Bledu zaključili seminar za člane sekretarjev občinskih komitejev in okrajnega komiteja LMS. Zadnje predavanje je imel zvezni ljudski poslanec tovarš France Perovšek o vzgojnih problemih med mladino. Popoldne pa je obiskal udeležence seminarja tovarš Tone Fajfar in imel z njimi razgovor o filmu. Do prihodnjega seminarja, ki bo za predstavnike šolske mladine, bo v taboru letovala delavska mladina.

k-e

LJUDJE IN DOGODKI

Sporna osnova v sodelovanju ameriških držav

Za države ameriškega kontinenta, pa tudi za vse ostale države je važno, da se prilagode novim pogojem, ki se pojavljajo v svetu. To je bil tudi podvod za setanje predsednikov več kot 20 ameriških republik. Na vzpodobu sugerirano iz Washingtona, je bilo za kraj sestanka določeno glavno mesto Paname. Najvažnejši kar se danes postavlja v vseh državah Amerike, in kar je predstavljalo osnovno temo panamskih razgovorov, je bilo po tolmačenju »New York Timesa« vprašanje: na kakšni osnovi naj se uredi sodelovanje med ameriškimi državami?

Nesporno je, da morajo imeti države posameznih delov sveta — v našem primeru Amerike — mnogo skupnega. V tem se vsi strinjajo. Razlike v mišljenu nastajajo le pri ocenjevanju, kateri skupini interesov je dati prevenski značaj, zlasti še v času, ko popušča mednarodna napetost, in se vzpostavljajo živahniki stiki med državami, ne glede na njihove družbenopolitične sisteme. Zanimivo je, da se ZDA, oziroma njihova vlada, pri ocenjevanju prioritete skupnih interesov nagiba na eno stran, medtem ko se ostale ameriške države, zlasti še v času, ko popušča mednarodna napetost, in se vzpostavljajo živahniki stiki med državami, ne glede na njihove družbenopolitične sisteme. Zanimivo je, da se

mnenja, da je treba podvzeti ukrepe, ki bi dali toku dogodkov pravo smer. Ta naloga je po mnenju Washingtona toliko važnejša, ker v zadnjem času nastopajo Sovjetska zveza in države Vzhodne Evrope z vabecimi ponudbami industrijskega blaga na trg Latinske Amerike, ki to blago privabilo.

Ta situacija nam dovolj zgovorno priča o želji Washingtona: v kateri smeri naj se v bodoči razvijajo dogodki in državah Amerike! Te dogodke — je pisal newyorski tisk pred sestankom v Panami — je treba usmeriti v zbiranje ameriških držav okrog — najmočnejšega faktorja v Novem svetu — okrog ZDA, ki razpolagajo s polovico tamkajšnjega prebivalstva in več kot polovico gospodarske vlogo. Da bi mogel braniti to trditve, je Washington izdelal za razgovore v Panami pravcate politično filozofijo.

Zbiranje držav Novega sveta je pomembno Washingtona potrebno predvsem zaradi obrambe njegovih političnih institucij in vojaške zaščite vse zapadne poloble od zunanjih ogroženj. Ni težko dojeti, da mora spričati zasledovanja takšnih ciljev mednarodnega sodelovanja pripadati vodstvu ZDA, ki se politično in vojaško najmočnejše. Prav tu pa se poraja problem, katerega skušajo rešiti vse srednje in južno - ameriške države. Kako se rešiti skrbništva velikana s severa?

Da bi si zagotovile politično in vojaško samostojnost, si države Južne in Srednje Amerike prizadevajo, da se predvsem rešijo ekonomskega vplivu ZDA, kar bodo dosegli le s gospodarsko osamosvojivitvijo. Prav tako nočejo več zalagati severno - ameriške industrije s surovinami. Zavojlo tega je njihov osnovni problem v tem, da čim bolj razvijajo svojo industrijo — pa bodo to s pomočjo ZDA ali ob podpori drugih industrijsko razvitejših držav izven ameriškega kontinenta. V teh prizadevanjih je tudi odgovor na vprašanje: zakaj so vse države ameriškega kontinenta razen ZDA v preteklih letih trdovratno zahtevale, da se v okviru Organizacije ameriških držav razvije predvsem gospodarsko sodelovanje na enakovravni osnovi?

Vsa prizadevanja ZDA, da bi s pomočjo svoje politične filozofije usmirel svoja hotenja v smer medameriške politike, so bila zmanj, zategadel tudi niso mogle do kraja izvesti svojih namer. Predstavniki ostalih ameriških držav so s svojo aktivnostjo dosegli, da so bili ekonomski problemi kontinenta glavna tema sestanka v Panami. ZDA, katerih industrija dobiva preko 10 odstotkov svojih surovin iz Srednje in Južne Amerike, se niso mogle upreti tem težnjam. — Ali ni to še en znak, da so začele teči te novice težje mimo starih političnih okvirjev tudi na ameriškem kontinentu?

(JUGOPRES)

Beležka

POBUDA

Hišni svet so se pri nas ne-dvomno pokazali kot primeren, koristen in potreben organ družbenega upravljanja s stanovanjskim skladom. Njih doseganje delovanje, uspehi, ki so jih dosegli (so seveda tudi izjeme) prav gotovo opravičujejo to trditev.

Hišni svet novega stanovanjskega naselja na Zlatem polju v Kranju se kljub temu, da so stanovanja razmeroma nova, bore s problemi. In teh ni malo. Rešujejo jih pač tako, kot vedo in znajo, tako kot se jim zdi najbolj preudarno in ustrezeno.

Nedavno tega pa je dala terenska organizacija SZDL na Zlatem polju v Kranju predstavnikom nekakšne »zveze hišnih svetov« tega stanovanjskega naselja. S tem so hoteli dosegli večjo koordinacijo pri delu vseh hišnih svetov, ki imajo spričo specifičnosti tega naselja, boj ali manj enake probleme. Eden izmed teh je prav nedavno začeta akcija za olепšavo tega predela Kranja.

V tej »zvezzi« so vsi predsedniki hišnih svetov na Zlatem polju. Imeli so že tudi prvi sestan...

Ne glede na to, kako se bo v prihodnje ta organizacijski prijem v delu pokazal (ima brez dvoma lahko več dobrih posledic, kot slabih), je treba to pombu pozdraviti in ji na vsak način posvetiti pozornost, ker bi lahko — če se bo obnesla — koristila tudi drugim.

I. A.

Aktualna tema

O zdravstvenih izkaznicah

Na podlagi določb zakona o zdravstvenem zavarovanju je Okrajni zavod za socialno zavarovanje v drugem četrletju leta 1956 izdal zdravstvene izkaznice vsem delavcem in uslužbenec, ki so v delovnem razmerju, prav tako pa tudi vsem uživalcem starostne in invalidske pokojnine ter njihovim družinskim članom.

Omeniti je treba, da bolniški list še ni popolnoma izgubil veljave. Uporabljali ga bodo lahko sezonski kmetijski delavci, ki so zaposleni manj kot tri mesece, dalje priložnostni delavci, ki so zaposleni nekaj dne in osebe, ki so na prostovoljnem plačanju ali neplačanju delu, ki ga organizirajo državni ali družbeni organi.

Ce želi zavarovanec izkoristiti zdravstveno varstvo, mora predhodno predložiti svoje zdravstveno izkaznico v potrdilo delodajalec (podjetju, ustanovi itd.). Tako potrjena izkaznica velja 30 dni in v tem roku lahko zavarovanec uveljavi svojo pravico do zdravljenja. V primeru, da pride zavarovanec v zdravstven

Zadružne poslovne zveze

Pospeševanje kmetijske proizvodnje glarna naloge

Letos, 23. aprila, so obravnavali na drugem plenumu Glavne zadružne zveze Jugoslavije med drugim tudi vprašanje zadružnih poslovnih zvez. Siroka navodila sta dala ob tej priliki predsednik GZZ FLRJ tov. Rista Antunović in Edvard Kardelj.

Glarna naloga poslovnih zvez je, da pospešujejo proizvodnjo kmetijstva ter drugih dejavnosti na podeželju in pri tem vsestranske utrijevo zadružno sodelovanje. Sodobnih poslovnih zvez ne smemo istovetiti z nekdanjimi. Tu gre same za odkup, predajo ali predelavo. Novo in pomembno je, da so dolžne zveze pomagati, pospeševati in organizirati kmetijsko proizvodnjo.

V kolikor bodo trgovski kadri zasedli odgovorne položaje v zadružnih poslovnih zvezah, potem se mora paziti na to, da ne bi ostali še nadalje usmerjeni izključno v trgovino in se vtepelji pospeševanja in organizacije proizvodnje. Ti ljudje se zelo radi omejijo samo na denar odnosno dobiček, toda to lahko opravi katerakoli trgovina, zadružne poslovne zvezze pa imajo pomembnejše naloge. To vprašanje bo zelo kmalu prišlo do izraza okoli vzdrževanja kmetijskega

strokovnega kadra. Prav ta kadar pa ima nalogo, da še nadalje povečava proizvodnjo v poljedelstvu, živinoreji in sadjarstvu. Ako bo proizvodnja v tem pogonu večja, bodo tudi poslovne zvezze imele večji promet in več dela. Mi moramo torej zajeti blago, ki ga naši zadružnički že danes proizvajajo, obenem pa skrbeti, da bomo dobili v bodoče še tiste količine, ki jih do danes kmetje niso bili v stanju pridelati.

Poslovne zvezze bodo morale skrbeti za načrtni razvoj kmetijstva in zadružništva. Ti načrti pa ne bodo smeli viseti v zraku, temveč se bodo morsali naslanjati na denarna in druga materialna sredstva, ki jih ustvarijo zadružne, poslovne zvezze ter kmetijski skladi okraja in občin. Poslovne zvezze bodo torej prevzele širok gospodarski delokrog, ki je do sedaj pripadal OZZ.

Na zboru GZZ 29. VI. t. l. je bil

sprejet sklep, da bomo organizirali na Gorenjskem večje število poslovnih zvez in sicer: kmetijsko proizvajalne, eno gospodarsko in tri gozdarsko lesne poslovne zvezze:

1. **Kmetijsko proizvajalne poslovne zvezze** naj bi se organizirale po posameznih področjih v našem okraju. Odredba, ki bo po tem vprašanju v skratku časom izšla, pravi tem vezam rajonske poslovne zvezze, v Sloveniji pa jih bomo imenovali, kakor je navedeno. Potrebo po takih zvezah narekuje velika oddaljenost od OZZ. Predvidevamo, da bodo verjetno organizirali za svoje področje proizvajalne poslovne zvezze v Bohinju, za radovljisko - blejsko - jeseniško področje eno, v Poljanski dolini eno, za Cerkljanski konec mogoče tudi eno itd. Vsaka tako zvezza bo imela najmanj enega kmetijskega strokovnjaka pa tudi tista proizvajalna sredstva in stroje, ki pridejo v poštev za več zadruž na ne pa za eno samo.

2. **Gospodarska poslovna zveza** je bila ustanovljena že na zboru 29. VI. t. l. Zadruževala bo dejavnost vseh podjetij OZZ. Razen tega bo verjetno prevzela v svoj delokrog umetno osemenjevanje, selekcijo živine, kmetijsko postajo, semensko službo itd. Na ta način bo OZZ razbremenjena gospodarskih nalog in se bo botj lahko posvetila notranjim problemom zadruž, organizacijskim in političnim vprašanjem. Naloge te zvezze bo skrbeti za centralne obrate kmetijskega odnosa zadružnega značaja. Poleg tega pa za zadružnam pomagati plastirati pridelke ter jim vracati pridobljene denarne dohode.

3. **Gozdarsko lesne poslovne zvezze** bodo verjetno organizirane v Radovljici, Škofji Lobi in Kranju. Njihova naloga se ne bo posebno razlikovala od delovanja dotedanjih podjetij medzadržnega značaja »Jelovica«, »Jelka«

in »Češnjica«. Skrbele bodo, da se zameles po zadružah in da se zadružam v obliki ristorna razdeli na komisjski način ustvarjen dobiček.

Poslovne zvezze bodo sprejele prihodnji mesec na posebnih zborih že pravila in gospodarske načrte. Tak zbor bo imela gospodarska poslovna zvezza 6. VIII. t. l. ter začrtala svojo razvojno pot.

ing. Janez Perovšek

PLESEN

Sliko objavljamo še k članku
»Pridelujmo zdrav krompir«

Drevesničarji in sadni izbor

Stevilo drevesnic se je v zadnjih letih precej povečalo, posebno malih, zaradi povečane potrebe drevesnega materiala, tako da bomo v prihodnjih letih lahko krili lastne potrebe. Vendar drevesca, ki gredo iz drevesnic, pogostokrat ne odgovarjajo kakovostno, kar tudi ne v pogledu sadnega izbora. Od leta 1953 je v veljavi okvirni sadni izbor, ki določa najkvalitetnejše sorte in ki so primerne za naše razmere. Drevesničarji so dolžni, da pri vzgoji sadnega naraščaja za prodajo, brez pogojno upoštevajo ta izbor. Zakaj ravno drevesničarji, je umevno samo po sebi.

Pri pridelovanju sadnih dreves je potrebno, da obvelja predvsem gospodarsko stališče. Nekateri drevesničarji se premalo zavedajo nalog in poslantva, ki ga morajo opravljati v interesu bodočega razvoja našega sadjarstva in v interesu razvoja narodnega gospodarstva. Kakovostne sadike so temelj obnovje sadovnjakov! Obnavlja-

ne sadovnjakov z neustrezočimi sadnimi drevesci lahko povzroči veliko gospodarsko škodo za več 10 let.

Drevesničar, ki stremi za tem, da bo imel v zalogi kolikor mogoče mnogo sort, da bi ustregel vsem muham naročnikom, ni pospeševal sadjarstva. Ne nuditi nevečim ljudem, kar v svoji neizkušenosti zahteva, ampak tisto kar je za njih najboljše.

Pridelok sadnih dreves je potrebno poenotiti, zato se bo s predpisi reguliralo pridelovanje, priznavanje in promet s sadnimi sadikami. Zavod za sadjarstvo je že naredil osnutek o standardizaciji, o evidenci — knjigovodstvu ter osnutek pravilnika o priznavanju sadnih sadik.

Sadike se bodo priznavale v dva kakovostna razreda in sicer Ia in IIa. Sadne sadike Ia kakovosti morajo biti popolnoma zdrave, dopustne so manjše napake. Krone mora imeti 3—4 veje. V krone cepljene sadne sadike pa 2—3 veje.

Ker nekatere sorte, ki so v sadnem izboru, delajo kriva in šibka debla, rabijo deblotvorca. Kot deblotvorca uporabljamo Gorenjsko voščenko in Garjevič, ki imata ravno zdravo deblo, odporno proti pozobi. V krono je treba cepiti: Boskop, Zlato parmeno, Koks, Oranžno reneto, Jonathan in Krivopecelj. Cepljenje v krono je potrebno le pri visokodebelni in srednjedebelni vzgoji.

Pri hruškah visokodebelne in srednjedebelne oblike, cepljene na semeniaku, je potreben deblotvorec za naslednje sorte: Pastorjevko, Kleržo, Viljamovko. Kot deblotvorec uporabljamo Hardijevko in Češko ananas. Za sorte, ki ne uspevajo na kulinji, uporabljamo kot posredovalko Pastorjevko in Hardijevko.

FRANC CIJAM

Drevesnice kmetijskega posestva Podbrezje

„Na en ar pridelam 8 do 10 kg semena“

pravi Ivan Mrčun z Ljubnega na Gorenjskem

Cepav je v kmetijski proizvodnji obstojalo in še obstaja veliko povpraševanje po semenu trav, tega blaga še vedno primanjkuje. Veliko semena trav se porabi izven kmetijstva, in sicer za zasejanje športnih igrišč, parkov, letališč in slično. Za te svrhe, namreč za zasejanje trate, so potrebna semena nizkih trpežnih trav kakor rdeče bilnice, ovčje bilnice, nadvadne šopulje in travniške latovke.

Ta semena se zelo težko pridelujejo in jih zato manjka. Dočim je odkupna cena za navadne visoke trave od 200 do 300 dinarjev (leta 1955), je odkupna cena za prej navedene trave 600 do 700 din po 1 kg. Poljedelstvo rabi trave za setev na njivah med deteljjo in lucerno za pridelovanje dobre krme. Po košnji detelje ostanejo trave lahko še naprej v uporabi, bilo za pridelovanje krme ali za pridobivanje semena. Za to svrhu so iskane predvsem visoka pahovka, pasja trava in travniška bilnica. Tudi teh trav stalno primanjkuje. Tržišče ponuja le laško ljužko, ki pa je kratkotrajna.

Kljub velikemu povpraševanju in potrebi po semenu trav pa so se orientirala na proizvodnjo tega blaga le nekatera drž. posestva (Pšata pri Ljubljani in »Sava« - Senčur). Zaradi tega je tem zanimivejše, da se s pridelovanjem semena trav lahko ukvarja z uspehom tudi manjši kmet. Kot pri-

mer navajamo razgovor s tov. Ivanom Mrčunom, članom KZ Ljubno na Gorenjskem. Razgovor našega sodelavca z njim je bil takole:

Od kdaj se ukvarjate s pridelovanjem semena trav?

»S to stvarjo delam 10 let; torej po svobodi.«

Kakšen je bil povod, da ste se tega letili?

»Prvič sem želel seme trav zato, da ga mešam med črno deteljo. V slučaju, da sejem travo istočasno z deteljo v žita (redkejša setev žita!), mi ni treba njive vsako drugo leto orati. Trava namreč daje pridelek še dve leti za deteljo. Njivski kolobar na ta način podaljšam in dosežem še tole: 1. pridelok krme v gospodarstvu se mi zviša, 2. žemlja se odpočije in obogati z obilico travnih korenin; torej se s humusom, 4. ves plevel v njivah se travi uniči, tudi pernica.«

Kako pravzaprav pridete do semena trav?

»Travo in deteljo sejem v žito in sicer širok trav in deteljo, žito pa v vrste. Sejem vsa leta pasjo travo. V drugem letu po setvi da detelja svoj glavni pridelek. V tretjem letu pa trava, ker takrat detelja že premine. Za seme kosim prvo košnjo, in sicer delamo takole. Ker seme ob zorenju rado izpada, žanjemo zgodaj ob rosi sa-

mo zgornje lati do listov. Latji morajo biti rumeno rjave, steba pod lati še rumenozeleno. To delamo pri prvi košnji. Latji, ki jih povežemo, damo v kozolec, kjer ostanejo le par dni snopi. Potem pa morajo v mlatinlico, čeprav še niso popolnoma suhi. Mlati se prav rada. Po mlačvi se seme še osuši in pride potem na vejalnik. — Travo, ki ostane na njivi, pokosim s koso in služi kot seno za konje. Tudi otave je precej. Sena računam na 1 ha 35 q, otave pa 20 q. Torej razen semene pridelam dobro seno, boljše od tistega, ki se pri nas ponekod kosi za krmo kravam!«

Kakšen pa je pridelok semena?

»Na 1 ar pridelam 8 do 10 kg semena. Pridelujem zaenkrat samo pasjo travo. Kmetje se zanimajo tudi za zlati ovseneč posebno iz Zgornje Savske doline. Za naprej bom poizkusil pridelovati še travniško bilnico in visoko pahovko.«

Kaže, da trave uspevajo tudi na lahkki peščeni zemlji, kot jo ima Ljubno. Potrebno je le več gnojenja z gnojnico in z dušičnimi gnaji po vsaki košnji. Najbolj priporočamo sejanje naštetih visokih trav: visoke pahovke, travniške bilnice in pasje trave in dajemo navedenega pridelovalca za vzgled vsem ostalim proizvajalcem.

TRAKTORIST

Nekaj spominov iz preteklih dni

Prebivalci bivše občine Predoslje praznujejo 5. in 6. avgusta krajevni praznik

Ze pred vojno je bilo v bivši občini Predoslje več naprednih državljanov, ki so bili zaposleni v kranjskih tovarnah. V borbi za obstanek so spoznali vso krivljenost tedanjega kapitalističnega družbenega reda. Zatirani in zaničevani delavci so našli izhod v borbi za doseglo svojih ekonomskih in političnih pravic. V tej borbi delavskoga razreda so v veliki tekstilni stavki v Kranju sodelovali tudi naši delavci. Kot vodilna organizacija sta se takrat dobro izkazala delavca in borce Franc Mrak s Kokrice, ki je postal že nekaj let pred vojno član KPJ, in Andrej Kmet iz Britofa, ki je sodeloval že leta 1936 v Rdeči delavski organizaciji. Oba to-

variša sta s svojim revolucionarnim delom dobivala vedno več simpatizerjev. Tako se je rdeča delavška organizacija hitro množila. Takratni režim je kmalu spoznal nevarnost, ki mu preti od strani delavstva in njihovih organizatorjev, zaradi česar jim je na vse mogoče načine hotel preprečiti njihovo napredno delovanje.

Kakor ostale jugoslovanske narode tudi našega kraja okupator s svojim vdom ni iznenadil. Tako po kapulaciji stare Jugoslavije so zavedni organizatorji in delavci pričeli zbirati orožje in vojaški material. V tem času so tudi neprestano delali v politični liniji, saj sta bila že v mesecu maju in juliju 1941 organizirana odbora OF na Kokriči in v Britofu. Prva organizatorja in člana OF sta bila pokojni Mrak in Kmet. S svojim aktivnim delom so odboru OF na Kokriču pomagali tudi pok. Avgust Gros in Franc Kuralt iz Kokriče ter Franc Šiška iz Velikega grada. Tudi kmetje so sodelovali: Franc Škofić iz Iljave, v Britofu Franc Kern iz Orehevc, iz Predoselja pa Krč Matevž in drugi. V tem času so bili pogosti se stanki članov in simpatizerjev OF. Vodila sta jih na Kokrič Franc Mrak

FRANC MRAK — komandir I. partizanske kranjske čete.

in Tomo Brejc s pomočjo partijskih organizatorjev iz Kranja, v Britofu pa Andrej Kmet ob pomoči partijskih organizatorjev iz Senčurja, predvsem Antonu Štefetu in Alojziju Tomazič s Primškevega.

Ko so Nemci zvedeli, da se ilegalno pripravljajo oborožena vstava (seveda s pomočjo domaćih izdajalcev in ljudi, ki so se vdnjali okupatorju), je nemškemu Gestapu uspelo odkriti organi-

Ob letošnjem krajevnem prazniku v Predosljah

Politične, športne in kulturne organizacije bivše občine Predoslje so za letošnje krajevno praznovanje pripravile obšire program:

V soboto 4. avgusta bo ob 8. uri otvoritev razstave plemenske živine in razstave razvoja zadružništva, strelčkega športa in dokumentov iz NOB.

Ob 17. uri bo na športnem igrišču »Partizana« v Britofu atletski miting in odbojkarska tekma.

Ob 20. uri bodo predvajali jugoslovenski film, vitem ko bo v Zadružnem domu na Kokriči slavnostna akademija.

V nedeljo 5. avgusta ob 8. uri bodo gasilske vaje vseh gasilskih društav. Sledil bo troboj z vojaško puško med družinami iz Predoselja, Visokega in Huj.

Ob 9.30 uri bo na igrišču »Partizana« v Britofu nogometni brzoturnir.

Ob 15. uri bo slavnostna podelitev pokala najboljši družini v Zadružnem domu na Kokriči.

zacio OF, ki jo je vodil v Britofu tovarniš Kmet Andrej. Kmet Andrej je pričel takoj po okupaciji zbirati okrog sebe zavedne vaščane. Vzpostavil je kmalu spoznal nevarnost, ki mu preti od strani delavstva in njihovih organizatorjev, zaradi česar jim je na vse mogoče načine hotel preprečiti njihovo napredno delovanje.

Tako se je kmalu spoznal nevarnost, ki mu preti od strani delavstva in njihovih organizatorjev, zaradi česar jim je na vse mogoče načine hotel preprečiti njihovo napredno delovanje.

Zato se je kmalu spoznal nevarnost, ki mu preti od strani delavstva in njihovih organizatorjev, zaradi česar jim je na vse mogoče načine hotel preprečiti njihovo napredno delovanje.

Na Jesenicah so ustanovili štab za organizacijo proslav ob 20-letnici stavke tekstilnih delavcev v Kranju. Večina Svobod jesenške občine pripravlja za to priložnost Cankarja. Tako bodo na Jesenicah uprizorili Jakoba Rudo, na Koroški Belli Hlapca Jerneja in njegovo pravico, v Žirovnicu Kralja na Betajnovi, na Hrušči pa Borove Mrtvece za vasjo. V Kranjski gori so moralni študij Kralja na Betajnovi preložiti na kasnejši čas, zato pa bodo pripravili akademijo z izbranim programom. Na predvečer glavne proslave, ki bo 16. septembra, bodo po gorah, zlasti pa na mejnih Karavankah goreli kresovi. Vse kaže, da bo prizadevnim organizatorjem tov. Francu Škerlju, Janku Burniku in drugim uspelo, da bo proslava te delavskih manifestacij na dostenjini višini.

16. IX. 1936

16. IX. 1956

Zgodovinski drobci iz velike tekstilne stavke

Odhod kranjskih delavcev v Loko

Ko je 20. avgusta sirena v tovarni Jugobruna naznala pričetek stavke, in sta ji sledili še siren Jugosloške in Inteks, ki je kranjsko delavstvo takoj zasedlo tovarne, prevzel ključe, telefone in pisarne. V tovarnah so postavili straže in organizirali kuhinje. Na prvih shodih so izvolili tovarniške strokovne odbore, ki so sklenili, da z delom ne bodo pričeli toliko časa, dokler se ne prične razprava o kolektivni tekstilni pogodbji in vzpostavljivosti starega mezdnega stanja. Mestni stavkovni odbor so sestavljali delavci vseh treh strokovnih organizacij: SDSZL: Ivan Tominc, Tine Teran, Edo Resman; JSZ: Tone Fajfar, Martin Benedik, Janez Pestotnik; NSZ: Drago Žerjal, Daniel Velikonja, Albin Milnar; predsednik odbora je bil Tominc.

Istega dne ob 5. uri popoldne so pričeli stavkati delavci, zaposleni pri Sircu na Gašteju.

21. avgusta, so ob šestih zjutraj ustavili stroje delavci v podjetju Božič in Prah, ob osmih pa v Tekstilindusu. Stavkati so pričeli na pobudo delavcev vseh treh kranjskih tekstilnih tovarn. Zjutraj je 150 kranjskih delavcev odšlo v Škofijo Loko, kjer so delavci Skofjeloške predilnike v delavci v podjetju Brumen & Thaler na njihov poziv prenehali z delom. Istočasno je bila v Škofiji Loka tudi stavka lesnih delavcev pri Dolencu, ki so pričeli stavkati že 13. avgusta.

Popoldan 21. avgusta sta odšli dve skupini kranjskih delavcev v Tržič. Vendar jim tu ni uspelo takoj pridobiti delavcev za stavko, ker so bili tržički tekstilci v Sloveniji najbolje plačani. Stavkati niso pričeli tudi začetku, ker so vodilni delavski zaupniki nasprotovali stavki (Sova). Najbolj je bila za stavko JSZ, ki pa seveda po končani stavki o tem sploh ni hoteli niti slišati in je v letaku s podpisom »Katoliško delavstvo Tržiča« nesramno napadla levičarje in njihove sošišljence.

—zk

Vino daje pretepačem moč, dobro voljo in pogum

Vinjeni so se hoteli uveljaviti pri dekletih

Konec junija je bila v Cerkljah gaisilska veselica, kamor so prišli fantje od blizu in daleč. Kakor običajno, so tudi to pot pregloboko pogledali v kozarce. Razigranost se je stopnjevala, dokler ni prišlo do pretekanj in pretepa. Napisled so se močno vinjeni odpravili proti Čirčam, Janez Kozina, Janez Fajfar in Janko Naglič, kmalu nato pa še znani pretepači Jernej Srebrnjak iz Čirč in Janez Orehek iz Prebačevga, ki sta prvo trojico kmanata počasno pretepači. Veseli in brez luči na kolesih so se vriskajoč peljali proti Velesovem. Ko so prispele do hiše posestnika K. F., sta se Orehek in Srebrnjak domisla, da bi bilo dobro po klicati domačo hčerko P. Le-ta je pred časom zavrnila njuno vasovanje. Medtem ko so štirje deklivo klicali pod oknom, je stal Srebrnjak na Straži. Ker niso dobili odgovora, so pričeli razjarjeni razgrajati. Ker so hoteli dati duška fantovskemu pogumu, so z dvorišča odpeljali »kimpežnaložen z živinsko krmo in krmo raztresli po cesti, prazen voz pa zagnali čez plot na sosedov vrt; seveda se je voz pokončal. Orehek se je hotel še posebej uveljaviti, zato je uničil še plot sadnega vrtu, lesene late pa namestil po cesti v dolžini 40 metrov. Nekaj kasneje so te late povzročile nesrečo dveh kolesarjev. Pognuni fantje so se nato s kolesi odpeljali proti Šenčurju. Med vožnjo so delali tak hrup, da so se prestrašeni ljudje umikali s ceste. Kdor ni tega storil so ga opovzeli ali celo (neko žensko) virgli s kolesa. Ko so prispele v Šenčur, sta se Orehek in Srebrnjak spomnili Vidmarjevi hiše, kjer sta bili tudi deklici T. in I., ki sta bili tudi odklonili naša junaka.

Maščevanje je sladko! Zategadelj je vseh 5 junakov obokilo hišo. Ugotovili so, da spi I. v sobi in da je v kuhinji T. s svojim fantom. Tudi tu so razgrajali. Najbolj prizaden je bil seveda Orehek. Da bi zadostil svoji želji, je nekdo izmed njih razbil okno, skozi katerega so potlej metalni kamenje in peselek. Vtem se je prepeljal domov domači sin F. in ko se je hotel prepričati, kdo rogovili okrog hiše, ga je eden izmed razgrajev na padel s kolom, ga ranil, mu razbil uro in raztrgal obliko. Ko so napadeni priskočili na pomoč domači in sosedi, so nivčednevi pobegnili.

Cas bi bil, da bi vaški fantje prenehali s takšnimi avanturami.

H. O.

D_R_O_B_I_Z

V CERKLJAH SE JE UTOPILO OTROK

V ponedeljek dopoldan se je na dvorišču Vinka Zormanca iz Cerkelj igral ob potoku, ki teče skozi Cerkelje, njegov sin Mirko, star eno leto in pol. Kako je otrok padel v vodo, nihče ne ve. Domnevajo, da je padel z nezavarovane bivali. Otroka so našli mrtvega na železni mreži mlinarja Prica. Nesreča je starše tem bolj prizadela, ker je bil to sin edinec.

C.

Tenorist Polde Polenec zopet v Škofji Loki

Obiskal nas je rojak Polde Polenec, priljubljeni tenorist sarajevske opere, ki je po mnemu priznani gledališčki kritikov dosegel v preteklem letu vrsto zavidljivih pevskih uspehov. Zlasti je ugajal v operi »Carmen«. — Kot vsako leto, tako bo tudi letos pripravil Ločanom koncert pesmi in opernih arij, ki bo v soboto 4. avgusta v dvorani KUD »Tine Šifra«. Pri klavirju bo profesor Vogeljnikova.

K. J.

Srečanje ob spomeniku

Na odkritje spomenika padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja v Podjeljah pri Bohinju je prišla tudi 87 let starata partizanska mati Marija Smukovec, po domače Gregorčikova mama iz Podjelj. Ganljivo je bilo videti sključeno stanko, ki je ob podpori svoje palice prišla pol ure daleč, da bi s solzami v očeh prebrala na spomeniku ime svojega sina, ki so ga Nemci že leta 1941 v držbi 15 domačinov odpeljali iz Begunj v Nemčijo, kjer so ga zverinsko ubili. Na vprašanje, kako je prišla tako daleč v hrib, je odgovorila, da je bilo težko in napolno, morala pa je videti kamen na katerem je vklesano ime njenega sina, ki je dal življenje za domovino.

P.

OBISK PRI MLADINSKI DELOVNI BRIGADI, KI UREJA PRIJETNO LETOVIŠČE

Otok Stenjak

Iz taborišča kranjskih tabornikov v Fažani smo lepega jutra odpeljali na ogled otoka. Vkljucili smo se na 18-tonsko motorno ladjico »Gorenje«, ki jo je za prevoz ljudi in tovora kupilo Društvo prijateljev mladine. 20 minut prijetne vožnje. Pristali smo v malem pristanišču, ki še kaže znake zapuščenosti. Nato smo obiskali taborišče kranjske mladinske delovne brigade, ki od davnjih ustanov je vodila skupino tabornikov. Taborniki so vodili v zgradbo, ki je bila zgrajena na izletišču na severnem Jadranu.

Otok je bil do nedavnega zapuščen. Odkriko ga je Društvo prijateljev mladine iz Kranja in ga z namenom, da na njem postavi zdravstveno kolonijo in letovišče, vzelno v način za določeno dobo. Zamisel je hvalevreden in prostor ni mogel biti boljše izbran. Toda sedaj otok in ta namen še ni uporaben. Treba je skrčiti divjino, odstraniti ruševine, urediti nasade in popraviti močno poškodovanje zgradbe. In letovišče poletje se je pričelo z delom.

R. ČARMAN

(JUGOPRES)

ST. 61 / 3. AVGUSTA 1956

Knjižnice v Zgornji savski dolini

V predzadnji petkovi številki smo prikazali stanje v knjižnici Planinskega društva Dovje - Mojstrana, danes pa je na vrsti ljudska knjižnica

v Kranjski gori . . .

Brez dvoma je knjižnica v Kranjski gori ne le najpopolnejša in najbolje organizirana knjižnica v Zgornji savski dolini, temveč spada med najboljše v vsem kranjskem okraju. Res je, da je že tudi njej grozilo mačehovstvo, saj so si jo lastile najrazličnejše organizacije od sindikata do SKUD, vendar je odličnemu knjižničarju Aloju Plantauu uspelo, da je s svojo ladjo srečno jadral skozi vse viharje sprememb in reorganizacij. Danes je lastnik knjižnice Občinski ljudski odbor na Jesenicah.

Knjižnica je bila ustanovljena že leta 1904/1905 in je prav lansko leto slavila petdesetletnico svojega dela. Že tedaj je bila primereno organizirana; knjižničarju je priskočil na pomoč upravnih odborov in s skupnimi močmi je uspelo rešiti finančno krizo, v kateri se je knjižnica znašla.

Ob koncu leta 1955 so imeli na polici 2909 knjig, toda že v prvem polletju je zraslo število za 213 del.

Samo v prvih šestih mesecih letosnjega leta je obiskalo knjižnico 1406 bralcev, ki so si izposodili 2378 knjig! Nadvise zanimiva je statistika: bralcev je 489, bralk 917; odraslih 606, mladine pa 800. Te številke so tudi dokaz, kako si delavci skušajo razširiti svoje duševno obzorje, česar pa ne moremo trditi o kmečkem življu: samo 24 kmetov si je izposojalo knjige, zato pa je bilo delavcev 171 in nameščencev 189. Kazno je, da imajo največ časa za branje gospodinje in upokojenci (289); samo ob sebi pa je umevno, da pred vsemi prednjačijo džaki: 733 mladih bralcev je seglo po zakladih naše literature! Pa tudi sicer je mladinska literatura tako bogata in raznovrstna, da so najmlajši pogostoto v zadregi, kaj naj bi izbrali.

Prijetno sem bil prisenečen, ko sem naštel kar 52 slovenskih avtorjev, ki so zastopani z več deli. Radoveden sem bil, kako je tukaj s Cankarjem, ki ga v Mojstrani ni hite ne bera. Odgovor me je prijetno presenetil: »Ljudje ga kar radi bero.«

Izbor iz prevodne literature je skorajda razkošen in tudi največji slado-kusek bi lahko po milji volji izbiral.

Vrstni red najbolj branih tujih piscev me je začudil: na 1. mestu je Karl May, ki mu sledi H. Sienkiewicz, Jules Verne in Mark Twain. Balzac je šele na 5. mestu, za njim je Jack London. Začudenje je raslo, ko se je na 12. mestu pojavil Emile Zola pred Alexandrom Dumasom, ki mu sledi — Puškin! Samo okus bralcev? Dovim!

Ker je Kranjska gora letoviški kraj, ima knjižnica bogato izbiro srbohrvatske literature, tako izvirne kakor prevodne. To je tudi sicer dopolnilo knjižnice, ker so le redka dela na razpolago v obeh jezikih. Med 216 knjigami v srbohrvatskem jeziku pa je le malo Hrvatov ali Srbov: razen Krleže, Šenoc, Nazora, Veljka Petrovića in Branka Čopiča. Tu bi bilo treba še mnogo: Glišića, Lazarevića, Kostića, Sremca, Domanovića do Dobrice Čosića.

Poleg tega razpolaga knjižnica še s 138 knjigami v nemškem jeziku, ki pa so — razen nekaterih, zlasti Ganghoferjevih — največ prevodi.

Finančno stanje knjižnice je zaradi

jev! Če bi hoteli knjižnici zagotoviti normalno rast in napredek, bi morala prejemati vsaj štiri leta dotacije po 50.000 din. da bi število knjig preseglo številko 1000. — ZK

FRANCISCA DE GOYE: Vstaja v Madridu

FRANCISCA DE GOYE: Vstaja v Madridu

„Grozote vojne“

Francisca de Goye v Frešernovi hiši

Leta 1808 je Napoleon Bonaparte dokončno pokoril Španijo, odstavil je staro vladavino in prepustil krono bratu Jožefu. Ni bil pa s tem premagan svobodoljubiv in z živo nacionalno zavestjo prežeti duh španskega naroda. Že 2. maja 1808 je izbruhnila vstaja v Madridu. Novembra istega leta je prišel v Španijo sam Napoleon na čelu ogromne vojske, ki je z ognjem in mečem pustošila po deželi. Toda plamen upora ni ugasnil in množice španskega ljudstva — možje, žene in otroci so se, organizirani v partizanske oddelke, vkljub žrtvam borili naprej.

Odporni Španci proti tujim zavojevalcem je sprožil revolucijo. Zastopniki ljudstva (cortesi) so po zmagi 1. 1812 uvedli ustavo, katere temeljno načelo je bilo: suveren oblast pridupa po svojem bistvu ljudstvu in le ono more postavljal sebi zakone. Monarhija je v Španiji sicer ostala, toda njen oblast so omejevali cortesi.

Guerilla — partizanska vojna, posebno po grozote, ki jih je špansko ljudstvo moralno pretrpeti, imajo toliko skupnega z našim narodnossvobodilnim bojem, da ni bilo težko povezati razstavo Goyevih del prav ob lebdenico ljudske vstaje, ki jo te dni praznujemo.

Goya je bil priča upora v Madridu leta 1808. Istega leta je na poti v Aragonijo navezel stike z uporniškim gi-

banjem. Nešteti zločini Napoleonove vojske so bili neposreden vzrok, da je še isto leto ustvaril ciklus 82 radienk, ki so njegovo najbolj zrelo in vsebinsko najbolj dogzano delo. Grafike je opremil z napisimi Goyev sodobnik in pisatelj Cean Bermudes.

Francisco de Goya je poleg Murilla in Velasqueza največji španski slikar. Rojen je bil leta 1746 v okolici Zaragoze in je umrl 1828. leta v Bordeauxu. Slikal je za delavnice preprog v Madridu, bil ravnatelj slikarske akademije in celo slikar na španskem dvoru. Nekatera njegova dela v olju smo spoznali na razstavi barvnih reprodukcij v mesecu februarju (Streljanje upornikov, Maja, Ples čarownic itd.). Ob tej priluki pa se prvikrat srečamo z njegovim bogatim grafičnim opusom. Znani so veliki cikli: »Caprichos« (1796—1798), »Tauromachia«, (1815), »Disparates« (1815) in predvsem »Desastres de la guerra«.

Goyeve grafične dela pomeni, tako v formalnem kakor tudi v vsebinskem pogledu, prelom s tradicijo 18. stoletja. Z uporabo akvantine dosegla nenevadne svetlobne učinke. Uspešno se uveljavlja pred sodobniki tudi v litografiji. Je vzornik mnogim grafičkom 19. stoletja. Njegove »Grozote vojne« pa so nam blizu tudi danes, saj ni dolgo kar smo sami doživljali isto kot špansko ljudstvo pred sto in toliko leti.

NEKAJ MISLI

ob zaključku puljskega festivala

Torej niste zadovoljni s filmom!

Nasprotno — zadovoljen sem, toda rad bi popravil nekatere detajle, ki so zaradi hitre v montaži ostali nedončani.

Kaj vam v filmu najbolj ugaja?

Menim, da so lepe scene z otroki in s pilotom. Zlasti mi ugaja prizor pilotove smrti.

John Kitzmiller želi snemati v Jugoslaviji

Ko smo prvič srečali igralca Johna Kitzmillerja, ki je v filmu »Dolina miru« igral vlogo pilota Jima, smo ga zaprosili, naj nam pove kaj o svojem delu v naši zemlji. Prvo, kar smo slišali, je povedal v slovenščini: »Oprostite! žal mi je, ker ne morem govoriti v slovenščini.«

Nato je nadaljeval v angleščini. — V glavnem je zadovoljen s filmom, zlasti z motivom zgodbe, kakor tudi z lepo priliko, da je obiskal našo lepo deželo. Delo scenarista Ribiča in režiserja Stiglicha zelo ceni. Režiserja celo primerja z najboljšimi italijanskimi filmskimi delavci. Ob koncu svoje izjave je izrekel željo, da bi še snemal pri nas. Upamo, da se mu bo ta želja izpolnila!

Utrinki s festivala

ALI ŽE VESTE...

— da je trajal filmski Festival v Pulju 12 dni?

— da je bilo v tem času prikazano

Prizor iz filma »Dolina miru«

Ali je bilo težko realizirati takšen material?

Vsega skupaj 56 celovečernih in dokumentarnih filmov?

— da so bili vsi dokumentarni filmi 37 po številu — jugoslovanski?

— da je bilo 43 filmov prikazanih v črno-beli tehniki in 13 v coloru?

— da se je Festivala udeležilo 65 tujih in domačih novinarjev ter publicistov, 600 filmskih delavcev in okrog 2000 gostov?

— da si je ogledalo filmske predstave preko 135.000 obiskovalcev?

— da je bil letosnji filmski festival po kvaliteti slabš od lanskoletnega? MILAN LJUBIC

Osamljeni ruš

Na klinih v gostilni sta visela dva divja petelina, ki so ju bili davi zasledili lovci v Zeleni rebri, ko sta pela kokoškam, in ju ubili. Kri je kapljala od petelinjih vratov, lepka kri, rdeča kakor vino na mizi.

Petelina sta bila prvi trofeji mladih lovcev, ki so zardelih lic sedeli za mizo in pogoščali vsakogar, kdor je hotel piti. Vsak prihajač je bil dobrodošel. Tudi za grbavca Vanetu so precej našli kocarec. Nato so primaknili stole še drvarji, lesni manipulanti in drugi v zelenih klobukih in lodnastih hlačah — kakor domačini. Vendar jih domačini niso prištevali medse, čeprav so že dlje živel v vasi. Ostali bodo večji prihajači, kajti v vasi čas zariše mejo mednje in med tiste, ki so tu od pamtevka — kakor njihova vas.

Edino grbavca Vaneta bi lahko izvezli iz družbe nazadnje naštetih. Zato je tudi dobil mesto kjer zraven lovcev. Vane ni bil iz vasi, a je vendar spadal vanjo. Vane je bil kakor osamljeni ruš zdolaj vasi. Kakor ruševect je, ki več ne pojde, ker ga je zadelo nekaj hujšega od krogla.

Harmonikar je urezal polko in lovci so zaukali in zapeli. Ostali so zaukali za njimi, ker jih je vino napravilo močne in se zdaj čutijo enake lovecom.

Ko je pesem zamrla, razigranost ni ponehala. Natakarica je prinesla na mizo kdove kateri liter. Ko se je bučni smeh za hip polegel, se je neki drvar domislil šale, ki je Vanetu za dolgo vrgla s tira. Zmisliš se je, naj Vane pokaže, kako zna plesati.

Vanetu je zamrl smeh na ustih. Na ženske je bil že dolgo tega pozabil. je nekaj na moč smešnega v objemu. Ne da bi jih več ne videl, če so mu

zibaje se v bokih prihajale naproti... O, tudi v zadrugi je imel z njimi veliko opraviti. Kdaj pa kdaj je katero pobožal po rokah, ko jo je postregel. Toda, ko mu je roko umaknila, je hipošma odnehal. Zanj so bile ženske kakor spomin na nekaj nedosezenega in nedovoljenega, kar bi utegnilo žaliti ne toliko njega kot druge ljudi.

Zenske je Vane prebolel, kakor je kolikor toliko prebolel svojo grbo. Zdaj pa so ga silili, naj pleše. Nekateri se niso strinjali, da bi Vane pleševal, vendar so morali v veseljšnem veselju, ki je nastalo, popustili. Pa tudi pijača jih je razgredila, da niso bili več razsodni.

Drvar, ki je domislil šale, je porimel neko pritlikavo ženske Vanetu v naravo. Bila je majhna debeluška, v primeri z Vanetom še zmerom velika. Očitno jo je zabavalno, da so ji namestili takšno vlogo. Tudi njo so motne oči izdajale, da je pregloboko pogledala v kozarc. Bržkone ji je godilo, da je njen čokata postava ob Vane.

»Saj veš, da niso mislili tako. Pijača je kriva.«

Nato je lovec peljal grbavca skozi vežo in vrata gostilne na cesto. Ljudje so stali na cesti in bolšali v vrata. Sram jih je bilo.

»Le zavrti se, da vidimo...«

»Ne boj se je, saj te ne bo vzela.«

Vane se je smehl. Grohot ljudi, ki so videli njegovo zadrgo, ga je žalil. Nisi mogel več prenesti posmeha. Pomislil je: morda pa bi tudi jaz lahko... Pokažem jum...«

In se je odločil. Sunkoma se je dvignil, objel debeluško in zavrtel. Bilo

je nekaj na moč smešnega v objemu.

Ni ji segal do pasu, ampak se je oklep-

NANDE ZUZEK

jev! Če bi hoteli knjižnici zagotoviti normalno rast in napredek, bi moral prejemati vsaj štiri leta dotacije po 50.000 din. da bi število knjig preseglo številko 1000. — ZK

DRUŽINSKI POMENKI

Kadar nas premoči dež

»Da me je ravno moral dobiti dež«, se nenevadno prestrašimo in obupano premislimo na svoj plašč, čevlje, klobuk, obleko itd. Nič obupavanja, vse se da popraviti.

S klobukom najprej močno zamahnemo, da ga otresemo najhujšega dežja, nato z mehko krpo, ki dobro vpija vlago, klobuk obrišemo. Potem napolnimo notranjost klobuka z zmečkanim papirjem in ga pustimo, da se posuši. Sele ko je popolnoma suh, ga skrtačimo.

Plašč temeljito otresemo, nato ga obesimo na širok obešalnik. Roke položimo pod ovratnik in reverje tako, da pravilno ležijo, nato gumbe zapnemo. Na tak način lepše in boljše ohranijo pravo obliko. (Plašče in jopici bi naj vsak dan, kadar jih rabimo, tako obešali). Blato na robu plašča skrtačimo sele, ko je plašč popolnoma suh.

Mokre čevlje natlačimo s časopisnim papirjem, ki vpija vlago, pušča pa tudi dovolj zraka v notranjost čevljev, da se posuše. Nato jih napnemo na kopito. Zelo blatne čevlje lahko z mlačno vodo nahitro in površno operemo. Moramo pa jih takoj do suhega drgniti, da ne ostanejo vodni madeži. Nato jih posušimo. Mokro usnje kakor tudi gumijaste dežne plašče ne smemo nikoli položiti preblizu štedilnika ali električnega ogrevalnika, ker se od vročine skrčijo. Suhe čevlje dobro namažemo s pasto, šive na podplathih pa lahko namastimo, da postanejo nepropustljivi za naslednji dež. Usnjeni predmeti, kakor kovček, aktovka ipd. zgubijo z vlago svoj sjaj, zato jih lahko čisto tanko namažemo z brezbarvno pasto za čevlje, nato pa spoliram. Gumijaste prevleke za čevlje umijemo z raztopino ene tretjine salmijaka in dveh tretjin vode. Nato jih posušimo. Kapljica jedilnega olja jim ohrani sjaj.

Dežnik najprej otresemo, nato ga napol razprostremo in pustimo, da se posuši. Če dežnik preveč napnemo, trpijo pri tem živi in blago. Umazajo takoj umijemo. Ogródje, ki nam rjava, namažemo, ko je dežnik suh, narhalo s petrolejem ali strojnim oljem; pustimo nekaj časa, da učinkuje, nato obrišemo. Seveda moramo paziti, da blago ne dobi madežev, ki se ne določeno dobo uživati samo sadje. Zelo koristno za naše telo pa bo, če boste en do tri tedne zjutraj in zvečer uživali sadje. Kosilo naj ostane tako, kakor ste ga vajeni. Le zjutraj in zvečer pojete prvi dan 1 kg različnega sadja, naslednji dan nekaj več, dokler ne povečate obroka na dva in pol kilograma. Ko ste dosegli največjo količino, pa redne dnevne obroke sadja zopet zmanjšujte. Zvečer lahko použijete zraven sadja klobček dobro prepečenega kruha.

Zdravljenje s sadjem vam bo dalo moč, telesni sokovi bodo očiščeni raznih nezdravih snovi, urejena bo prebava, izginil bo občutek utrujenosti,

ŠPORT

Fanfare na ljubeljskih ovinkih

Intervju z direktorjem ljubeljskih dirk. — Organizacija bo brezhibna. Nad 40 tujih tekmovalcev. Domaci tekmovalci bodo vozili z enakovrednimi stroji.

Na vsakem koraku majhnega industrijskega Tržiča je zadnje dni opaziti mrzljene priprave za letošnje ljubeljske dirke. V prostorih avto-moto društva je vedno došlo ljudi, ki jim je zaupana organizacija te velike gorske dirke, Marsikom se bo zdele neverjetno, da je število ljudi, ki bodo zaposleni pri nedeljskih dirkah, preseglo že 400. Polne roke dela pri pripravah ima predsednik letošnjih dirk tov. Jože Jurjevič. V časovni stiski sem ga zaprosil, da odgovori na nekaj vprašanj in kmalu se je med nama razvrl razgovor, ki je bil kratki in jednat.

Kakšna bo organizacija letošnjih ljubeljskih dirk?

Petmesecne priprave so v glavnem zaključene. Tekmovalna proga bo boljša kot kdajkoli doslej. Prevoz gledalcev do štarta pa je prevzel SAP — Turistbiro iz Ljubljane.

Koliko tekmovalcev je prijavljeno in iz katerih držav?

Za sedaj je prijavljenih 40 tujih vozačev iz Anglike, Francije, Svice, Madžarske, Italije, Avstrije in Nemčije. Pričakujemo še prijave sovjetskih in čeških tekmovalcev. Razen teh bo tekmovalo še 55 najboljših domačih vozačev. Med slovenskimi tekmovalci so na ljubeljskih dirkah že znani Podberščak, Podrekar, Mrak in zmagovalec mednarodnih dirk v Leningradu Čerič. K tem moramo še prijeti nadarjene mlade tekmovalce: Čudina, Rušarja, Trampuša, Beliča in Dolorenza, ki je na Podutiku dosegel najboljši čas dneva. Posebno razveseljivo je dejstvo, da bodo domači tekmovalci vozili z novimi stroji znamke Super Tomos, Puch, DKW in BMW. V vožnji s prikolico se bodo pomerili znani dirkači: Ličen, Krmavner, Ribič, Kurnik, Strle, Pristavec itd. Za jugoslovanske tekmovalce bodo dirke še posebno pomembne, ker se bodo točkovanje v okviru državnega prvenstva.

Kako je poskrbljeno za prenočišča in prehrano tekmovalcev in gledalcev?

Cudno se sliši, toda resnica je, da smo v hotelu dobili samo 6 prenočišč. Iz zagate so nas rešili Tržičani, ki so nam dali na razpolago vse prazne sobe in postelje. Kar se prehrane tiče bo vse v najlepšem redu.

Recept

PUDING IZ SADNE KREME

Puding je jed, ki nam posebno poleti nadomestuje razne slăšice. Pripravimo ga lahko že zjutraj in ga do konsila hranimo na hladnem. Puding pripravimo po navodilu, ki je napisano na vrečki, v kateri se prasek za puding tudi kupuje, in ko je gotov, ga lahko okrasimo z raznimi kremami.

Ko je puding skuhan po navodilu, vmešajte vanj en rumenjak in nekaj masla. Tako bo dobil boljši okus. Ako imate sladko sadje, tudi tega vmešajte vanj. Najbolje je, če ga nato izlijete v manjše skodelice. Ako imate kakavov puding, zadostuje tudi krema iz snega, če pa je vaniljev, vmešajte v sneg še jagode ali pa sam puding okrasite z jagodami.

Izid žrebanja nagradne križanke

1. nagrada Anka Feldin, Naklo 76.
2. nagrada Ignacij Cuderman, Titov trg 24, Kranj.
3. nagrada Zlatko Bogataj, Radovljica, Ljubljanska cesta.
4. 5. in 6. knjižno nagrado so doobile: Pavla Vrhovnik, Zaprice 53 p. Kamnik, Stanka Pavlica, Skofja Loka, Jezgorovo predmestje 14 in Cilka Župan, Kranj, Prešernova 15.

PRAVILNE REŠITVE

Vodoravno: 1. ob Dnevu vstaje, 12. broj, 13. eden, 14. top, 15. rabim, 17. ad, 18. poki, 19. Eda, 20. osvetim, 23. na, 24. pst, 25. nak, 26. Mr., 27. natakar, 29. Lia, 30. vdor, 32. VR, 33. arenf(e), 35. aut, 36. ukor, 38. osei(l), 39. Cres — Pag — Rab — Krk.

Naprijeno: 1. Obrenovac, 2. brada,

2. doba, 4. nji, 5. ve, 6. udav, 7. Vere-

na, 8. SN, 9. atom, 10. jok, 11. epigra-

fik, 16. most, 18. pik, 21. stavka, 22.

tara, 24. par, 26. miner, 27. note, 28.

krog, 29. lesk, 31. dur, 34. rob, 36. up,

37. RR.

Troboj strelecov

Streljska družina »Jože Jereb« iz Tiskanine, je v počastitev Občinskega praznika Kranj, organizirala troboj z vojaško puško na strelišču v Struževem, med družinami iz Tiskanine, Primskovega in Save iz Kranja. V kaj hudi in napeti borbi so zmagali strelec iz Tiskanine.

Rezultati:

1. mesto »Tiskanina« 379 krogov.
2. mesto Primskovo 374 krogov.
3. mesto »Save« Kranj 342 krogov.

ZA SEDAJ ČETRTI

V Mariboru je v prvem delu prvenstva za naslov prvaka v waterpolu »Triglav« zasedel četrto mesto. Iz štirih tekem je osvojil 4 točke. Morda bo marsikoga ta rezultat neugodno presenetil, vendar vse nade še niso izgubljene. V primeru, da Branik premagá Ljubljano, bo imel 8 točk, Ljubljana, Ilirija in Triglav pa po 4 in v večjem delu bo odločala igra v Ljubljani na drugem delu prvenstva.

Rezultati:

- Triglav : Branik 3:4 (2:1)
Triglav : Ljubljana 2:5 (2:2)
Triglav : Ilirija 4:2 (2:0)
Triglav : Kamnik 7:3 (1:2)

ILIRIJA ZOPET PRVAK

V Ljubljani so se na Iliriji pomerili najboljši skakalci iz vse Slovenije. Naslov prvaka je osvojila po dveh letih ljubljanska Ilirija, ki je osvojila tudi pri posameznikih vsa prva mesta razen pri ženskah s tri metrske deske. Od kranjskih tekmovalcev sta najbolj odlikovala Sonja Rubinčič in Ivko Sink. V celotni oceni pa je »Triglav« zasedel tretje mesto.

MODA LETOŠNJE POLETJE PO ŠIRNEM SVETU

Pariz

London

Florence

Berlin

New York

Kaj ima na sprednji

Radio Ljubljana

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 7.00, 13.00, 15.00, 19.30 in 22.00 uri. Prva jutranja poročila ob nedeljah pa so ob 6.05, vesti o športnih dogodkih pa boste slišali ob 21. uri večer. Oddajo »Zeleni ste — poslušajte« ob delavnikih ob 14.40 in ob nedeljah ob 14.15. uri. Kmetijske nasvete in kmetijsko univerzo vsak delavnik ob 12.30. uri.

SOBOTA, 4. AVGUSTA

- 11.05 Znani pevci pojo priljubljene povevke.
11.45 Pionirski kotiček.
12.00 Pisan spored pesmi in plesov jugoslovenskih narodov.
13.35 Naši solisti pojo arije iz znanih oper.
14.30 Tedenski športni pregled.
15.35 Mozart-Liszt: Don Juan — fantazija Delibes — Dohnanyi: Valček iz baleta Copelia.
16.00 Utrinki iz literature — Pesmi Aste Žnidarič.
16.20 Koncert po željah.
18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
18.15 Poje Ljubljanski komorni zbor p. v. Milka Škobernetna.
18.45 Okno v svet: Osvajanje Antartike.
20.00 Veseli večer.

NEDELJA, 5. AVGUSTA

- 8.00 Otroška predstava — Fran Milčinski — Jože Zupan: Vesela povest o žalostni princesi.
8.30 V pesmi in plesu po naši deželi... (spored slovenskih narodnih pesmi in plesov).
9.30 Se pomnite tovarši — Lojze Jakopič: Premagal je strah.
11.15 Oddaja za Beneške Slovence.
12.00 Pogovor s poslušalci.
13.30 Za našo vas.
16.30 Dubrovniške letne igre (Reportaža).
17.00 Promenadni koncert.
18.00 Radijska igra — Henrik Ibsen: Stebri družbe.
21.15 Gostje iz Kölna (spored zabavne glasbe izvaja orkester Hermann Hagedest — solisti Ilse Hübever in Wiley Schneider).
22.15 Nočni koncert. Demetrij Zebre: Svobodi nasproti, simfonična pesnitev Bruno Bjelinski: Koncert za klavir in orkester.

PONEDELJEK, 6. AVGUSTA

- 11.50 Za dom in žene.
12.00 Slovenske narodne pesmi izvaja Vokalni kvintet »Niko Štritof« in Branka Strgar ob spremljavi harmonike.
12.40 Igra Mariborski instrumentalni ansambel.
14.30 Radijski leksikon.
15.35 H. Berlioz: Beatrice in Benedikt, uvertura — H. Rabaud: Mavouf, balet iz opere »Suženj iz Kaira«.
16.00 Utrinki iz literature — Peter Segedin: Mrtvo morje.

Komisija za štipendije Tekstilne tovarne »Inteks« v Kranju

RAZPISUJE

- naslednje štipendije:
3 štipendije za študij na tekstilnem oddelku Tehnične fakultete v Ljubljani,
1 štipendijo za študij na pravno-ekonomski fakulteti, ekonomski oddelki.

Prošnje za dodelitev štipendije morajo interesenti vložiti do 21. avgusta v sekretariatu tovarne. Prošnji je treba priložiti potrdilo o premoženjskem stanju, potrdilo o prejemajujočem sklem doklad in zadnje šolsko spričevalo.

- 18.00 Kronika iz naših mest.
18.10 Iz zakladnice jugoslovenskih smoprovov.
18.45 Kulturni obzornik.
20.00 Simfonični koncert Radia Ljubljana.

TOREK, 7. AVGUSTA

- 8.30 Radijski roman Jan de Hartog: Thalassa — XVII.
9.30 Erich Kästner: Detektivi, III.
10.00 Claude Debussy, človek in umetnik (glasbena oddaja s komentarjem).
11.45 Cicibanom — dober dan! (Angleška pravljica »O zajčku, ki si je želel rdeče perutnice«).
13.15 Popularne pesmi iz Amerike poje ob spremljavi svoje kitare Josh White.
13.35 Od arije do arije.
15.35 Vaški kvintet in Gorenjski vovalni kvintet izvajata pisan spored slovenskih narodnih pesmi.
16.00 Utrinki iz literature — Čeh Heuanju: Čienjang.
16.20 Popoldanski koncert: Uroš Krek: Koncertantna glasba za fagot, godalni orkester, harfo in timpani, Maurice Ravel: Spanska rapsodija.
18.00 Športni tednik.
18.30 Slovenske narodne v priredbi Vlada Goloba poje Mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sikoška.
18.50 Zunanje-politični feljton.
20.30 Tedenski notranje-politični pregled.
21.00 Radijska igra — Averčenko: Kupčija s smrtno.

SREDA, 8. AVGUSTA

- 11.05 Tri simfonične pesnitve — Modest Musorgski: Noč na Golem brdu — Jan Sibelius: Tapiola — Antonin Dvořák: Opoldanska vila.
11.50 Za dom in žene.
13.15 Iz filmov in glasbenih revij.
14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
15.35 Nekaj opernih uvertur.
16.00 Utrinki iz literature — James Joyce: Gostišče.
18.00 Reportaža.
18.15 Iz solistične glasbe za razne instrumente.
18.45 Radijska univerza — Dr. Globenik: Krajevni odbori v komunalni ureditvi.
20.00 Eugen Suchon: Vrtinec, opera v 6. slikah.

CETRTEK, 9. AVGUSTA

- 11.45 Dober dan, otroci! (Mamin Sibirjak: Komar Komarjević in Medo Kosmatinov).
14.30 Turistična oddaja.
15.35 Domači napevi.
16.00 Utrinki iz literature — Olga Müller: Carovnica štarica.
16.20 40 minut z našimi in inozemskimi solisti.
18.00 Iz naših kolektivov.
18.15 Igor Stravinski: Petruška, baletna suita.
18.50 Domača aktualnosti.
20.00 »Četrtek večer« domačih pesmi in napevov — sodelujejo priljubljeni ansamblji in solisti.
21.00 Stevan Sremac (literarna oddaja).
22.15 UKV program: Nočni koncert Josip Slavenski: Koncert za viočino in orkester, Sergej Prokofjev: Skitska suita.

Oglašujte
v »Glas Gorenjske«

OBJAVE • OGLASI

Prodam rođovniško kravo z mlekom, Jeglič, Podbrezje 86, p. Duplje.

Poštenemu tov. Zalesniku, sprevidniku Kranj — Preddvor hvala za najdeno uro. Lastnica Kersnikova.

Prodam motorček 48 ccm za kolo. — Naslov v upravi lista.

Prodam stavbne parcele na Mlaki ob cesti. Sosedne parcele so že zazidane. Naslov v upravi.

Iščem gospodinjsko pomočnico. — Nastop službe s 1. septembrom t. l. Hrana, stanovanje, plača po dogovoru. Ponudbe poslati od 15. avgusta dalje na naslov pismeno ali ustorno Mr. Ph. Laviška Zdenko, Lekarna, Tržič.

Podpisana Triler Darinka, Sr. Bitnje 50 izjavljam, da nisem plačnik dolgov, ki jih bo napravil moj mož Jože.

Očala najdena med Kranjem in Naklom. Črnilec Ivan, Stražišče 278 pri Grajskini.

Iščem upokojenko ali dekle izven sole za pomoč v gospodinjstvu in varstvo otrok. Naslov v upravi.

Sprejme se učenca za manufakturno trgovino »pri Kranjcu« Kranj, s primerno šolsko izobrazbo.

Vajenca za mizarsko obrt sprejme Jošt Hinko, mizar, Naklo 51.

Obrtniki pozor! V sredini Kranja se proda 2-sobno stanovanje in lokal z delavnico za din 950.000. — ali posamezno. Prešernova 1/I.

Prodam hišo v centru Kranja z lokalom in delavnico, vseljivo v kratkem času. Naslov, Kranj, Cankarjeva 7.

Enodružinsko hišo s 1000 kvadrat. m vrtu uporabljivo za malo obrt z vodo močjo do 4 KM prodamo. Opeka Milan, Kamna gorica 34.

Parcelo na lepi razgledni točki 10 minut od postaje Lesce prodam. — Ponudbe »Glas Gorenjske« — Kranj »Parcela«.

5 prasičkov 25 do 28 kg težkih prodam. Breg ob Savi 4.

Ugodno prodam v brezhibnem stanju 4-sedežni osebni avto Opel-Kadet z rezervnimi deli. Cca 14.000 kg gašenega apna, novo klavirsko harmoniko 80 basov 2 reigstra, moško in žensko kolo. Vidmar Ignac, Kranj, Primskovo Štev. 14.

Prodam rabljeno kovaško orodje. — Cirče 28.

Prodam kravo s teletom. Naslov v upravi lista.

Prodam prenosni štedilnik, otroško posteljo in športni voziček. Marenčič, Kranj, Savski breg 7.

Prodam leseno hišico. Senčur 233. Lap, vrnarija, Lesce, tel. 347.

OBVESTILO
Obveščamo, da bo v nedeljo dne 5. avgusta ob 7. uri zjutraj na nogometnem igrišču »Triglav« v Kranju predlog rodovniških športnih psov za vso Gorenjsko, za pse, ki še nimajo oce-

ne. Istotam ob 11. uri dopoldne na stop šolanj psov Kinološke zveze Ljubljana. Vljudno vabljeni.

Klub ljubiteljev športnih psov — Ljubljana

ve v soboto ob 18. in 20. ur; v nedeljo ob 18. in 20. ur, v slučaju slabe vremena tudi ob 16. ur, dopoldne ob 10. ur matineja mladinskega filma.

KINO »PLAVŽ« JESENICE

3. avgusta, ameriški barv. film »VELIKA NAGRADA« ob 18. in 20. ur. 4. in 5. avgusta, francoski film »EDWARD IN KAROLINA«. — Predstave v soboto ob 18. in 20. ur; v nedeljo ob 18. in 20. ur, v slučaju slabe vremena tudi ob 16. ur, dopoldne ob 10.30 ur matineja mladinskega filma.

KINO KOROŠKA BELA

4. in 5. avgusta, ameriški barv. film »VESELO IZKRCEVANJE«. Predstave v soboto ob 19. ur; v nedeljo ob 17. in 19. ur.

KINO ŽIROVNICA

4. in 5. avgusta, ameriški barv. film »POVRATEK NA BROADWAY«. Predstave v soboto ob 20. ur; v nedeljo ob 17. in 20. ur.

KINO DOVJE MOJSTRANA

4. in 5. avgusta, ameriški film »LIDIJA BAILEY«. Predstave v soboto ob 20. ur, v nedeljo ob 18. in 20. ur.

KINO »SVOBODA« STRAŽISCE

4. avgusta, ameriški film »SLAVOLOK ZMAGE« ob 20. ur.

5. avgusta, ameriški film »NA DIVJEM ZAPADU« ob 16., 18. in 20. ur.

KINO NAKLO

4. avgusta, sovi. barvni film »ARENA POGUMNIH« ob 20. ur.

5. avgusta, ameriški film »ROBIN-HOD AVSTRALIJE« ob 16. in 18. ur. in sovi. barv. film »ARENA POGUMNIH« ob 20. ur.

KINO »KRAVAC« CERKLJE

4. in 5. avgusta, jugoslovanski film »POSLEDNJI DAN«. Predstave v soboto ob 20.30 ur, v nedeljo ob 16. in 20. ur.

KINO »RADIO« JESENICE

3. avgusta, ameriški film »VISOKA BARBARA« ob 18. in 20. ur.

4. in 5. avgusta ameriški barv. film »VESELO IZKRCANJE«. Predsta-

Ob krajevnem
prazniku Predoselj
vsem ljudem
iskrene čestitke

Delovni kolektiv

OPEKARNE

BOBOVK pri
Kranju

Vsem občanom
ob
največjem prazniku
občine Tržič
pošiljajo
iskrene čestitke

Občinski ljudski odbor Tržič

Občinski odbor SZDL Tržič

Občinski komite ZKS Tržič in

Občinski odbor ZB Tržič

z željo, da bi imeli pri
nadaljni graditvi naše socialistične
domovine še mnogo uspehov

ŽELEZARNA JESENICE JESENICE NA GORENJSKEM - SLOVENIJA

PROIZVAJA:

profilno jeklo

pločevino

hladno valjane trake

vlečeno žlico

vlečeno jeklo

žico za avtogensko varjenje

elektrode

žičnike

cevi

Detajljnejše podatke o vrstah, lastnostih, načinu termične obdelave dobite v katalogu

ŽELEZARNE JESENICE

Pogoji: Ustrezna strokovna izobrazba z večletno prakso v samostojnem vodenju računovodstva.

Opremljeno samsko stanovanje na razpolago.

Ponudbe naslovite na gornji naslov v roku 15 dni.

PREBIVALCEM BIVŠE OBČINE PREDOSLJE — ČESTITAJO
K III. KRAJEVNEMU PRAZNIKU:

Tovarna rastlinskih olj in oljnih izdelkov »Oljarica« Britof Občinska žaga Britof,

Vaški odbori SZDL — Predoselje, Britofa in Kokrice

Krajevne organizacije Zveze komunistov, Zveze Borcov, Ljudske mladine, Rdečega križa in Zveze vojaških vojnih invalidov

Društvo »Partizan« Predoselje, Streljska družina, Društvo upokojencev

</

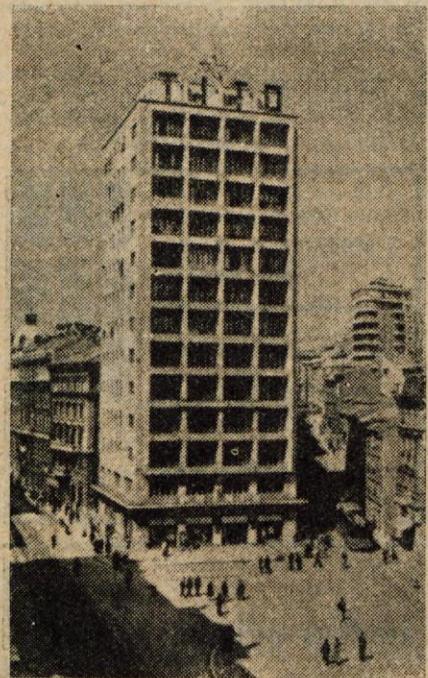
MARGINALIJE Z REKE

Reka, julija.

MENDA NI MESTA, ali pa manjšega področja v naši državi, ki bi po osvoboditvi doživelovalo tako močne in temeljite fluktuacije prebivalstva, kot jo je prav Reka, naše največje pristaniško mesto. Toda tudi sedaj ni veliko drugače. Rečanom se to zdi ena izmed značilnosti njihovega mesta ob severnem Jadranu. Poznavalci razmer trdijo (o tem govorijo tudi sicer nekoliko pomanjkljivi statistični podatki), da se v enem letu izmenja na Reki skoraj tretjina prebivalstva.

Z Reke je po vojni odšlo v Italijo mnogo Italijanov, prišli pa so novi ljudje iz skoraj vseh predelov države. Večinoma z željo zaposliti se tu.

Danes predvojnih dni in razmer med vojno ni več zapaziti na cestah,

NEBOTIČNIK NA REKI

v kolikor se še tu in tam kakšna ob bomb razrušena hiša v starem predelu mesta, sramežljivo skriva ob modernih velikanov - stanovanjskih stavbah. Razliku od takratnih dni danes pa je zelo velika.

Medtem ko po Rapalu do osvoboditev, nisi smel črnhati besedice v hrvaščini, ker si bil brž proglašen za »schiaava« in kot tak preganjan, sedaj italijanska narodna manjšina na Reki uživa vse pravice naših državljanov, ob izdatni pomoči ljudske oblasti.

KO SLUČAJNI POPOTNIK piše o nekem mestu ali kraju, predvsem preleti, običajno zelo površno, njenogzodovino, opisuje nekaj kulturnih in arhitektonskih značilnosti in potem spregovori še besedo ali dve o ljudeh. To pot naj bodo pričujoči zapiski izjema. O Reki in njenih zgodovinskih znamenitostih ne bi pisali, ker so bolj ali manj znane (če ne pa jih je moč najti v raznih priročnikih), marveč bi povedali nekaj o njenih prebivalcih in značilnostih njihovega življenja...

Mnogo je tudi pričožnostnih fotografov (več neregistriranih kot pa

ZALOSTNA DEDIŠINA

Na Reki lahko opaziš tudi take primere.

Tu in tam se dogaja (zlasti med tistimi, ki so prišli na Reko z dežele), da nekateri (zlasti no) je, da je med njimi večinoma mladina) zelo radi govore med seboj italijansko, čeprav je njih materinščina hrvaščina ali srbsčina. Bržas je jim zdi pačenje v italijansčini modernejše, sam jezik pa verjetno celo milozvočnejši...

REKA JE IZREDNO živahnino mesto. Pristanišče daje ton življenju prebivalstva. Ljudje so zelo živahni. Po vsem različen temperament od slovenskega.

Razen v opoldanskih urah, ko je v mestu — zaradi zelo vročih julijskih dni, ko tudi asfalt »vre« na pločnikih — skoraj popolno mrtvio, je v vsem ostalem času, da, tudi ponoči izredno živahnino. Še posebno pa v dopoldanskih urah. Občutek imaš, da je vse na cestah...

Ko sem z začudenjem spraševal nekatere znanice — Rečane, kako to da je dopoldne toliko ljudi na cestah, (čeprav mi je znano da v tovarnih delajo v dveh in celo v treh izmenah), med katerimi je kaj lahko opaziti uslužbence, so mi mnogi rekli: »Kaj hočeš, vročina je in malokod vzdriž v zatohih pisarnah ves delovni čas, ne da bi vsaj enkrat stopil do bližnjega bifeja in popil hladno pivo.« — Mimogrede morda tudi še kaj drugega. Nekote se vsili razmišljanje o delovni stornilnosti...

Nekateri menijo, da bi morali na Reki v poletnih mesecih (od maja do oktobra) uesti deljen delovni čas v pisarnah. Recimo: zjutraj od 6 do 10, popoldne pa od 17. do 20. ure. Pravijo, da bi bil delovni učinek veliko večji... Toda to so za sedaj le želite nekaterih, katere pa iz objektivnih razlogov bržkone ne bodo uslušane.

PRILOZNOSTNI ZASLUŽKI

Na Reki vrvi ljudi, ki iščejo pričožnostni zaslužek. In Reka v precejšnjem meri tudi nudi tak zaslužek.

Pristanišče...

Colnarjenje...

Kdor nima čolna, skuša čim prej priti do njega, kajti poleti, razen ribolova, nudi čoln kaj dober zaslužek. V vseh kopališčih, še več pa na »divjih« plažah, kjer kar mrgoli kopalcje — večinoma domačinov in seveda »domači« tujcev — je mnogo takih pričožnostnih colnarjev, ki nudijo s svojimi mišicami za uro ali dve užitek vožnje po morju — seveda za drag dar...

Na potniški obali v pristanišču je dopoldne vse polno pričožnostnih ribičev. Zdolgočaseno sede in v skoraj enakih presledkih mečejo v morje nylon vrvice s trnkom. Sicer so pa tisto. Kdor ima srečo in načini precej rib bodisi za malico ali kosišo — ribe večina tudi prodaja, ker jih na Reki primanjkuje! — ljubosumno moči in ne izda skravnosti svoje, umetnosti novejšim in bolj neizkušenim »sotriponom...«

Mnogo je tudi pričožnostnih fotografov (več neregistriranih kot pa

obratno), ki vas slikajo povsod, kjer hočete. Lepe slike dobite (ali pa tudi ne) pozneje, toda denar je treba odšteeti takoj...

ENOTNA MODA

Pri nas je drugače. Dve, še tako dobrini in intimni prijateljici, nimata nikdar narejeni obleki enako. Vsaj pri večini je to primer. To je odraz tiste ženske individualnosti, ki jo želi nežni spol poudarjati povsod...

Na Reki ni tako! Velika večina žena in deklet ima narejene obleke na enak način, če že ne celo iz enakega blaga. In to ni zanje nič nenavadnega.

Moški pa in tudi nekatera dekleta vztrajno nosijo »cowboy« hlače v vseh variantah. To je letos »velika« reška moda.

SICER PA JE REKA, kot vsa druga pristanišča mesta. »Lepotice noči« in tudi »dneva« niso tuja značilnost mesta.

Sicer pa...

Natakari v kavarnah prav tako krijo z rokami (čeprav smo sredi sezone) in vzklikajo: »Niste u mom ronju!«; prav tako pozabijo vrniti drobi ali pa ga z očitno počasnostjo oz.

— — —

Kajti — julijsko sonce prieka na Reki veliko, veliko močneje, kot pri nas...

vzdržanostjo iščejo toliko časa, da bi gost vendarle rekel: »Ze prav!«...

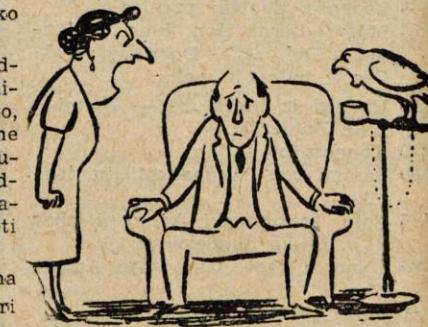
Gospodinje na trigh in cestnih vogalih prav tako »razpravljajo« o najvažnejših hišnih problemih kot pri nas, ozirajo se za vsakim, zlasti še za kakim ekstravagantno oblečenim tujcem, tujko ali mornarjem, kot pri nas. Le za črnici ne pasejo tako zjala, kot pri nas, ker so jih že navajeni. Edini, ki se za njimi ozre, je seveda kak »domači« tujec...

Nič posebnega ni za Rečane, iti zvečer v kavarno s predšolskim otrokom in posadati z njim ob limonadi z ledom tudi do polnoči, kljub temu, da je otrok sedenja naveličan in da se mu že dremlje, kar pri nas ni tako splošen običaj...

IMAJO PA NA REKI tudi dvonadstropne avtobuse, ki jih pri nas nismo; grade stanovanjske bloke tako, da sistematično zazidavajo prazne površine v središču mesta ob komunalnih napravah, kar pri nas ni vedno primer; ljudje začnejo »dihati« zaradi poletnih vročin šele po deveti uru zvečer, kot ne pri nas...

Kajti — julijsko sonce prieka na Reki veliko, veliko močneje, kot pri nas...

Z A SMEH

BREZ BESED

I. A.

Gorenjske bodice

Kar skrbi me, kaj bom »naflancal« v današnje bodice. Suša je... huda suša! Najprej me je udarilo po žepu, nazadnje je pa še v bodice treščilo. Le kje so obtičali vsi moji zvesti do pisnik, ki so mi tako redno dostavljali gradivo?

Ko sem pretekli torek bezljaj po Kranju in vohljaj za grehi, sem nalepel na nekega upokojenca. »Ni vrag, da mi ne bi postregel s kakšnim grizljajem«, ki bi se dal primerno obtesati za bodice, sem si mislil.

Nisem še spregovoril, ko me je možar prehitel in začel spraševati, kolikor je resnice na tem, da bodo zvišane pokojnine, pa o posebnih dodatkih za upokojence je govoril in kaj v tem o čem še. Ker mu o vsem tem nisem vedel ničesar povedati, me je užaloščeno pogledal in dejal: »Saj... saj... kdo se še meni za upokojence! Edina tolažba za nas je to, da smo disciplinirani in še kar v redu moremo! — — — Vsekakor posrečena misel!

ZDAJ PA RES ne vem, o čem bi še pisal. Aha — na misel mi je prišla gramofonska plošča, ki jo tako pogosto vrte v kinu »Storžič« v Kranju. Ta kole poje: »Kaj ti dam, kaj ti dam, da te malo požgečam?...«

Ej, ko bi vedeli, kako rad bi požgečkal upravo tega kinematografa, pa si kar ne upam (že zadnjici se jem je povesil nos). — Le vprašal bom, kdaj se bodo »znucali« tisti reklamni dia-

pozitivi, ki jih občudujemo že cele mesece? — Pa brez zamere!

Zdaj pa res nimam več kaj povedati. Vas pozdravlja... Cakajte, še tole bom povedal:

ONDAN SEM SE vračal s polnočnim vlakom iz Ljubljane v Kranj. Med vožnjo sem zaspal in za las je manjkal, pa bi bil odpeljal proti Gorenjski. Iz vlaka sem skočil v trenutku, ko je ta že zapuščal kranjski peron. Pogledal sem krog sebe — nikjer žive duše. Redki potniksi so bili že zapustili postajo. V dalji je grom oznanjal nevihto in blisko se je. Zdajci je veter presuljivo zaječal in v zuniku je votlo udarila ena po polnoči. Ura strahov... podviral sem korak in prispel do prvega ovinka, kjer zavije cesta na desno proti savskemu mostu. Pogled mi je obstal na baraki »Posredovalnice za delo« in na gromadni skal poleg nje. — Zdajci... glas iz teme:

— Joj, kam bi del?...

Zavrtal sem pogled v temo in tretpetje vprašal: Kaj — kdo si? Kam naj deneš, vpraša? I, kjer si vzel...
Kajti — kdo se še meni za upokojence!

Zdajci sem poleg nagrmašenih skal zagledal belo oblečenega moža z velikim skalo na ramenu. Strašno! Dedec je govoril, a spominjam se le njegovih zadnjih besed: Kamen ta preklet nazaj že nosim pet celih let! Privid je izginil...

Pa je bil Bodičar svoje dni vojak, na straži stal — nikogar se ni bal. Kako je pa to ne domov prišel, pa le ni znal. — (Ašker, oprostil)

Cigave so skale, ki že vrsto let leže pod cesto na Savskem bregu, in ne dajo ljudem miru niti po smrti? Kdor hča hišo in se ne boji »garanja« po smrti, naj se kar posluži tistega gradbenega materiala: Cas je, da se ta »okras« ob cesti pospravi!

SE TOLE BOM POVEDAL, potlej se bom po zares poslovil. — Ondan mi je sinko pri običajnem poletnem kosišu (krompir in solata — mesa ne uživamo, ker obremenjuje prebavo) pravil, kako so otroci v bazenu kranjskega kopališča lovili žabe. Rekel je: »Nazadnje smo ujeli krastao, ki je bila najmanj pet krat tako velika kot tisti krompir, ki si ga zdaj nesel v usta.« Adijo apetit. Čez nekaj dni pri večerji: spet žabe... same žabe! Zdaj mi je bilo dovolj, pa sem mulca na hrulil: »Pusti tiste pr... žabe vsaj pri jedi na miru! Rajši mi povej, kateri ti gre plavjanje?«

»O, po »žabje« mi kar gre!« se je odrezal. »Pridi na kopališče pa boš videl!«

Preteklo nedeljo sem se namenil tja. Mimogrede mi je pogled obtičal na kopici malčkov, ki so razposajeno čotatali po malem bazenu, in korak mi je zastal. To naj bi bila voda? Podobna je bila mlakuzi; dno se kljub plitvini ni videlo. In v tej rumenkasto-zeleni služasti tekočini so se kopali naši ljubljenci. Brr! Kar streslo me je. — Nehot sem pobral rdečelasega mulca, ki je z zadovoljstvom brazdal po mlaki: »Ali si ujel kakšno žabo?« — Odgovor mi je vzel sapo. »Kje pa — so vse počrkale!«

Res — tudi žabe ne prenesejo v vodi vseh prmes!

Pobral sem šila in kopita ter se šel namakat na Kokro. Spotoma sem premisljeval, kako da odgovorni ljudje tega ne vidijo!

Vas pozdravlja VAŠ BODIČAR

Krepki črnci, ki jih je bilo samo miščevje, nekaj izmognih debelo zjamo za tema dvema ruinama v človeški podobi, ki ju belcev, Indijanci in Ladinci z zasanjanimi očmi — vsi so ležali čedno oblečeni pazniki vlečajo k poslopju z omrežjem na oknih. Po svojih spalnicah, vso topo brezbržni, s cigaretami v otrplih Pipa mi naenkrat nič več ne diši, iztrkam jo in spravim. V prstih. Stroji so mirovali, le ponekod, kjer so delali v izmenah, lokih zletita cigareti ostalih dveh v pesek.

Stroji ropočajo, živilgi brne, voda šumi, na gričku sedita čisto mlorno dva vojakov ob svoji strojnici. Nebo je podobno vneti, bleščeti se polkrogli s čisto ozkim horizontom. Mrhota vinarji krožijo neutrudljivo v širokih krogih nad nami in njihova senca se v večni igri riše po tleh.

Zdaj se vrača eden od paznikov, zagleda nas in — bodis, da je slušajoč utišil potrebo razgovorit se, bodis da je bil celo vrtoribni. Človek bi mislil, da so se proti nam — napoti se proti nam. »Buenas tardes, caballeros! — Lep dan je danes, ne?« pozdravi, afektirano si z rdečo svileno ruto briše pot s čela ter prisede. Spretno začno njegovi rjavi prsti zvijati cigareto.

»Lep dan naj bo to? Kaj, za zlodija, pa bi na primer bla...«

Vitki, rjavi prsti so dokončali delo, še bliskovita poteza z novo zavitim svaljkom ob vlažnih ustnicah, še en gib, dva, pa je cigareta pričaganja v pogovor se lahkovo nadaljuje. Pri prvem dimu že vpije paznik: »Ah, da, se mi je kar zdelo, da ste Amerikanci, senores! Saj jih je še nekaj pri nas, čeprav ne dosti!«

Crneve imamo največ, ti so močni kot bivali!«

Primaknil sem se bliže, da bi prisluhnil temu pogovoru. Paznik je kričal, da bi prevpil ropot strojev. Billy pokaze s palcem na poslopje z zamreženimi okni. Paznik potegne dva, trikrat z velikim užitkom cigareteto, predno odgovori: »Ah, ona...«

Stopim prikram in Sam se pridruži: »Prav imam, Billy, povsem!«

Billy krične: »Ne, ne bilo bi pošteno, že zaradi predmetov, ki so mi bili poskušili vzeti nekaj posebno lepih, ki se nam fino odejo in šest pesos na dan! Pomislite, senores, šest pesos!«

»Kako pa ju bodo zdaj kaznovati?« se vmešam vmes in stopim pri tem skrivaj Samu na nogu, ker sem se bal, da ne bi bleknil kakje neumnosti.

»Kaznovati? O, senor, v takih primerih ravnajo tu kar se da milo! Zapri ju bodo za največ tri dni, potem pa bosta spet opotekata se kot bi bila do skrajnosti izčrpana. Obleka jima le lahko delala in zasluzila pesos. Vsekakor bosta dobila posebno</